ކުޑަކުދިންގެ ހައްގުތަކާ ބެހޭ މުއާހަދާ (ނުރަސްމީ ތަރުޖަމާ)
މި މުއާހަދާ އެކުލަވާލައި، ސޮއިކުރުމަށާއި، ތަސްދީގުކުރުމަށާއި ރަސްމީކޮށް ބަލައިގަތުމަށް ހުޅުވާލެވިފައި ވަނީ އެކުވެރި
ދައުލަތްތަކުގެ އާއްމު މަޖިލީހުގެ ގަރާރު ނަމްބަރު 44/25 ގެ ދަށުން، 20 ނޮވެމްބަރު 1989 ގައެވެ.
ދީބާޖާ
މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން:
އެކުވެރި ދައުލަތްތަކުގެ ޗާޓަރ ގައިވާ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތިން، އިންސާނުންގެ މެދުގައި އެކަކު އަނެކާއަށް
ތޮބީއީގޮތުން އޮންނަން ޖެހޭ ގަދަރާއި ހަމަހަމަކަމާ އެކު ލިބެންޖެހޭ ހައްތުގަތަކުގެ އަސާސްއަކީ މިނިވަންކަމާއި، އަދުލް އިންސާފާއި
ދުނިޔޭގެ ހަމަޖެހުންކަން ދެނެގަނެ،
އެކުވެރި ދައުލަތްތަކުގައި ބައިވެރިވާ މީސްތަކުން، އެކުވެރި ދައުލަތްތަކުގެ ޗާޓަރުގައިވާ އަސާސީ އިންސާނީ ހައްގުތަކައި
އިންސާނާގެ ކަރާމާތާއި ކޮންމެ އިންސާނެއްގެ އަގަށްދޭ އަހައްމިއްޔަތާއި، މަދަނީ ކުރިއެރުމަށާއި ދިރިއުޅުމުގެ ފެންވަރު
ރަނގަޅުކުރުމަށް ޓަކައި ފުޅާވެގެންވާގޮތެއްގައި ލިބިގެންވާ މިނިވަންކަމުގެ މުހިއްމުކަން ހަނދާންކޮށް،
އެކުވެރި ދައުލަތްތަކުން، އިންސާނީ ހައްގުތަކާ ބެހޭ އާއްމު ގަރާރާއި، އިންސާނީ ހައްގުތަކާ ބެހޭ ބަ އިނަލްއަގުވާމީ
މުއާހަދާތަކުގައި، ހުރިހާ އެންމެންނަކީވެސް އެ ގަރާރާއި މުއާހަދާތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައި ހައްގުތަކާއި މިނިވަންކަން، އެއްވެސް
ތަފާތުކުރުމެއް ނެތި، އޭގެ ތެރޭގައި ނަސްލަކަށް، ކުލައަކަށް، ޖިންސަކަށް، ބަހަކަށް، ދީނަކަށް، ސިޔާސީ އަދި އެނޫންވެސް
ހިޔާލަކަށް، އުފަންވީ ގައުމަކަށް ނުވަތަ އުފަންވީ މުޖުތަމައުއަކަށް، މުދަލަކަށް، އުފަންވީ ދަރަޖައަކަށް ނުވަތަ އެހެންވެސް
ދަރަޖައަކަށް ބެލުމެއް ނެތި، ލިބިގެންވާކަން ބަލައިގަނެ،
އިންސާނީ ހައްގުތަކާ ބެހޭ އާއްމު ގަރާރުގައި ކުދިންގެ ޅައުމުރުގެ ދުވަސްވަރަކީ ހާއްސަ އެހީތެރިކަމާއި އޯގާތެރިކަން ލިބިގަތުމުގެ
ހައްގު އެ ކުދިންނަށް އޮތް ދުވަސްވަރެއްކަން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަން ހަނދާންކޮށް،
އާއިލާއަކީ މުޖުތަމައުގެ އަސާސީ ގްރޫޕް ކަމުގައިވީއިރު، އާއިލާގެ ހުރިހާ މެމްބަރުންނަށް ގުދުރަތީ މާހައުލެއްގައި ދުޅަހެޔޮކަމާ އެކު

އުޅެ ބޮޑުވުމުގެ ފުރުސަތުގެ މުހިއްމުކަމާއި، ކޮންމެ އާއިލާއަކަށްވެސް، ހާއްސަކޮށް ކުޑަކުދިންނަށް، މުޖުތަމައުއަށް އޮންނަ
މަސްއޫލިއްޔަތުތައް ފުރިހަމައަށް އަދާކުރުމަށްޓަކައި ލިބެންވާ ރައްކާތެރިކާމާއި އެއްބާރުލުން ލިބެންޖެހޭނެކަމަށް ގަބޫލުކޮށް،
ކުޑަކުއްޖަކު، އޭނާގެ ޝަހްސިއްޔަތު ތަރައްގީކުރުމުގެ ފުރުސަތު ހޯދައިދިނުމަށްޓަކައި، ބޮޑުވާންވާނީ އާއިލާއެއްގެ ތެރޭގައި،
އުފާވެރިކަމާއި ލޯތްބާއި އެކު، އޭނާގެ ބޭނުންތަކަށް އަހައްމިއަޔަތުދެވޭފަދަ މާހައުލެއްގައިކަން ބަލައިގަނެ،
ކޮންމެ ކުއްޖަކުވެސް ބޮޑުކުރަންވާނީ މުޖުތަމައުތެރޭގައި އޭނާގެ އަމިއްލަ ދިރިއުޅުމެއް އުޅެވޭފަދަ ގޮތަކަށް، އެކުވެރި ދައުލަތްތަކުގެ
ޗާޓަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ވިސްނުންތަކާއި، ހާއްސަކޮށް ހަމަޖެހުމާއި، ކަރާމާތާއި، ތަހައްމަލުކުރުމާއި، މިނިވަންކަމާއި،
ހަމަހަމަކަމާއި، އެކުވެރިކަންމުގެ ރޫހާ އެއްގޮތަކަމަށް އަހައްމިއްޔަތުދީ،
1924 ވަނަ އަހަރު އަމަލުކުރެވެން ފެށި ކުޑަކުދިންގެ ހައްގުތަކާ ބެހޭ ޖެނީވާ ގަރާރާއި، 20 ނޮވެމްބަރު 1959 ގައި އާއްމު
މަޖިލީހުން ބަލައިގަނެފައިވާ ކުޑަކުދިންގެ ހައްގުތަކުގެ ގަރާރާއި، އިންސާނީ ހައްގުތަކާ ބެހޭ އާއްމު ގަރާރާއި، މަދަނީ އަދި
ސިޔާސީ ހައްގުތަކާ ބެހޭ ބައިނަލްއަގުވާމީ މުއާހަދާ (ހާއްސަކޮށް މާއްދާ 23 އަދި މާއްދާ)24 އާއި، އިގްތިސޯދީ، އިޖްތިމާއީ
އަދި ސިޔާސީ ހައްގުތަކާ ބެހޭ ބައިނަލްއަގުވާމީ މުއާހަދާ (ހާއްސަކޮށް މާއްދާ)10 އާއި، ކުޑަކުދިންގެ ހައްގުތަކާ ބެހޭ އެހެނިހެން
ކަމާބެހޭ އާލާތްތަކާއި، ހާއްސަ އޭޖެންސީތަކާއި ބައިނަލްއަގުވާމީ ޖަމިއްޔާތަކުން، ކުޑަކުދިންނަށް ހާއްސަ އަޅާލުން ބޭނުންވާކަން
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަން ހަނދާންކޮށް،
ކުޑަކުދިންގެ ހައްގުތަކާ ބެހޭ ގަރާރުގައި، “ތުއްތު ކުދިންނަކީ ޖިސްމާނީ އަދި ނަފްސާނީ ގޮތުން ފުރާ ފުރިހަމަވެފައިވާ ބަޔަކަށް
ނުވުމުގެ ސަބަބުން، އުފަންވުމަށް ފަހު، އަދި މަންމަގެ ރަހިމުގައިވާ ހިނދުވެސް، ހާއްސަ ރައްކާތެރިކަމާއި އަޅާލުން، އޭގެ
”
ތެރޭގައި އެކަށީގެންވާ ގާނޫނީ ރައްކާތެރިކަންވެސް ލިބިގެންވާ ބައެއް، ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން ހަނދާންކޮށް،
ކުޑަކުދިންގެ ދުޅަހެޔޮކަމާއި ރައްކާތެރިކަމާއި، ހާއްސަކޮށް ގައުމީ އަދި ބައިނަލްއަގުވާމީ ގޮތުން ކުޑަކުދިން، ކުޑަކުދިން
އެޑޮޕްޓްކުރމާއި ބެލެނިވެރިކަމަށް ހަވާލުކުރުމަށް، މަދަނީ އަދި ގާނޫނީ އުސޫލުތައް ކަނޑައެޅުމާ ބެހޭ ގަރާރާއި؛ ކުޑަކުދިންގެ
އަދުލު އިންސާފާ ބެހޭ ގޮތުން އެންމެ މަދުވެގެން ހުނަންޖެހޭނެކަމަށް އެކުވެރި ދައުލަތްތަކުން ކަނޑައަޅާފައިވާ ގަވައިދުތައް)ދަ
ބެއިޖިންގ ރޫލްސް(އާއި، އަންހެނުންނާއި ކުޑަކުދިން ކުއްލި ހާލަތްތަކާއި ހަތިޔާރު އެޅި ހަމަނުޖެހުންތަކުގައި ހިމާޔަތްކުރާ
ގަރާރުގައިވާ ކަންކަން ހަނދާނަށް ގެނެސް، އާ ދަ ޔާހިލާ ފު ދަތި ހާ ލަ ތް ތަ ކު ގައި ދިރި އު ޅެ މު ން ދާ ކުދި ން ދު ނި ޔޭ ގެ ހުރިހާ
ގަ އު މެ އް ގައި މެ އުޅޭ ނެ ކަމާއި، އެ ފަ ދަ ކުދިންނަށް ހާއްސަ އަހައްމިއަޔަތު ކަމެއް ދޭން ޖެހޭނެކަން ބަލައިގަނެ،
ކުޑަކުދިން ދުޅަހެޔޮކަމާއި ރައްކާތެ ރިކަމާއެކު ހެދި ބޮޑުވުމަށްޓަކައި ކޮންމެ ބައެއްގެވެސް ސަގާފަތްތަކާއި އާދަކާދަތަކުގެ

މުހިއްމުކަމާއި، ކޮންމެ ގައުމެއްގެވެސް، ހާއްސަކޮށް ތަރައްގީވަމުން އަންނަ ގައުމުތަކުގައި، ކުޑަކުދިންގެ ދިރިއުޅުމުގެ ފެންވަރު
ރަނގަޅުކުރުމަށްޓަކައި ބައިނަލްއަގުވާމީ އެއްބާރުލުމުގެ މުހިއްމުކަމަށް އެކަށީގެންވާ ސަމާލުކަން ދެމުން،
ތިރީގައިވާ ކަންކަމަށް އެއްބަސްވަމެވެ.
ފަރަތަމަ ބައި
މާއްދާ 1
މި މުއާހަދާގެ ބޭނުންތަކަށް، އެ ކުއްޖެގެ މައްޗަށް ހިނގާ ގާނޫނުތަކުގެ ދަށުން ބޮޑުމީހެއްކަމަށް ބެލެވޭ އުމުރަކީ އެއަށް ވުރެ ދަށް
އުމުރެއް ކަމުގައި ކަނޑައަޅާފައި ނުވާ ހިނދަކު، އަށާރަ އަހަރުން ދަށުގެ ކޮންމެ ކުއްޖަކު ބެލެވޭނީ ކުޑަ ކުއްޖެއް ކަމުގައެވެ.
މާއްދާ 2
1. މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވެފައި ދައުލަތްތަކުން، އެ ދައުލަތެއްގެ އިހްތިސޯސްގެ ތެރޭގައި ވާ ކޮންމެ ކުއްޖަކަށްމެ،
އެއްވެސްކަހަލަ ތަފާތުކުރުމަކައި ނުލައި، އެ ކުއްޖެއްގެ މައިންބަފައިން ނުވަތަ ޝަރުއީ ބެލެނިވެރިއެއްގެ ނަސްލަކަށް، ކުލައަކަށް،
ޖިންސަކަށް، ބަހަކަށް، ދީނަކަށް، ސިޔާސީ އަދި އެހެންވެސް ހިޔާލަކަށް، ނަސްލީ ނުވަތަ އިޖްތިމާއީ އަސްލަކަށް، މުދަލަކަށް،
ނުކުޅެދުންތެރިކަމަކަށް، އުފަންވީ ނުވަތަ އެހެންވެސް ދަރަޖައެއްގެ ސަބަބުން ވިޔަސް، ކޮންމެ ކުއްޖަކަށްމެ މި މުއާހަދާގައި
ކަނޑައެޅިފައިވާ ހައްގުތައް ލިބެންޖެހޭނެއެވެ.
2. މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ހުރިހާ ދައުލަތްތަކަކުން، ކުއްޖެއް މުޖުތަމައުއަށް އުފަންވާ ހައިސިއްޔަތުގެ ސަބަބުން، ނުވަތަ
ހިންގާ ހަރަކާތެއްގެ ސަބަބުން، ނުވަތަ ފާޅުކުރާ ހިޔާލެއްގެ ސަބަބުން، ނުވަތަ ކުއްޖާގެ މައިންބަފައިން ނުވަތަ ބެލެނިވެރިން
ނުވަތަ އާއިލާގައި ހިމެނޭ މީހަކު ގެންގުޅޭ އަގީދާއެއްގެ ސަބަބުން، ކުއްޖާއާމެދު ގެންގުޅޭ ތަފާތުކުރުންތަކުންނާއި، ލިބިދާނެ
އަދަބަކުން އެ ކުއްޖާ ހިމާޔަތްކުރެވޭނޭކަން ޔަގީންކުރުމަށްޓަކައި އެކަށީގެންވާ ފިޔަވަޅުތައް އަޅަންޖެހޭނެއެވެ.
މާއްދާ 3

1. ސޯޝަލް ވެލްފެއާގެ މަސައްކަތްތައް ހިންގާ ސަރުކަރުގެ މުއައްސަސާތަކުންނާއި އަމިއްލަ ފަރާތްތަކުންނާއި، ކޯޓުތަކުންނާއި،
އިދާރީ އަދި ގާނޫނީ ދާއިރާތަކުން ކުޑަކުދިންނާ ބެހޭ ހަރަކާތްތައް ހިންގުމުގައި އެންމެ އިސްކުރަމެއްދޭންވާނީ އެ ކުދިންގެ
މަސްލަހަތު އިސްކުރުމަށެވެ.
2. މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން، ކުއްޖާއަށް ބޭނުންވާ އަޅާލުމާއި ރައްކާތެރިކަން ޔަގީންކުރުމަށްޓަކައި، އޭ ގެ ތެ ރޭ ގައި
އެ ކު އް ޖާ ގެ ބެ ލެނިވެ ރި ން ނާއި، ޝަ ރުއީ ބަ ލަ ދުވެ ރި ން ނާއި، އެކު އްުޖާއަށް ޝަރުއީ ގޮތުން ޒިންމާވާ އެހެނިހެން މީހުންގެ
ހައްގުތަކާ ވާޖިބުތަކަށް ރިއާޔަތްކުރުމާއެކު، ގާނޫނީގޮތުންނާއި އިދާރީގޮތުން އަޅަންޖެހޭ ހުރިހާ ފިޔަވަޅެއް އަޅަން ޖެހޭނެއެވެ.
3. މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ހުރިހާ ދައުލަތްތަކުން، ކުޑަކުދިންނަށް އަޅާލުމައި ރައްކާތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ
މުއައްސަސާތަކާއި، ހިދުމަތްތަކާއި، ވަސީލަތްތަކަކީ، ކަމާ ބެހޭ ފަރާތްތަކުން ކަނޑައަޅާފައި މިންގަނޑުތަކަށް، ހާއްސަކޮށް އެ
ރައްކާތެރިކަމާ، ސިޔާސަތާ ބެހޭ ކަންކަމަކީ، އެ ކަ ން ކަ މަ ށް އެ ކަ ށީ ގެ ންވާ މު އަ އް ޒަ ފު ން ނާ، އުެ ކަންކަން ބަލެހެއްތުމަށްޓަކައި
އެކަށީގެންވާ ނިޒާމުތައް ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަންތައްތަކެއްކަން ޔަގީންކުރަންޖެހޭނެއެވެ.
މާއްދާ 4
މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ފަރާތްތަކުން މި މުއާހަދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހައްގުތައް ފަހިކޮށްދިނުމަށްޓަކައި ބޭނުންވާ ގާނޫނުތަކާއި،
އިދާރީ އަދި އެހެނިހެން ގޮތްގޮތުން އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތައް އަޅަންޖެހޭނެއެވެ. މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ފަރާތްތަކުގެ
ތަނަވަސްކަން ހުރި މިންވަރަކުން، އިގްތިސޯދީ، އިޖްތިމާއީ އަދި ސަގާފީ ހައްގުތައް، ބައިނަލްއަގުވާމީގޮތުން އެއްބާރުލުން ދިނުމުގެ
އޮނިގަނޑު ގެ ތެރޭގައި ފޯރުކޮށްދޭންޖެހޭނެއެވެ.
މާއްދާ 5
މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން، ކުއްޖާގެ މައިންބަފައިން ނާއި، އެ މުޖުތަމައުއެއްގެ އާދަކާދަތަކާ އެއްގޮތަށް، ހާލަތް
ނިޔާކުރާ ފަހަރުތަކުގައި އެ ކުއްޖާގެ ތިމާގެ މީހުންނާއި، އެ ކުއްޖާކަށް ޝަރުއީތޮގުން ޒިންމާވާ ފަރާތްތަކަކަށް، އެ ކުއްޖަކަށް
ބޭނުންވާކަންކަން ފޯރުކޮށްދިނުމުގައްޔާއި، އެ ކު އް ޖަކު ކުރި އަ ރަ މު ން އަ ން ނަ މި ންވާރާ އެއްހަމައެއްގައި އެ ކުއްޖާއަށް
މަގުދައްކައިދީ، ނަސޭހަތްތެރިވެ، މި މުއާހަދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހައްގުތަކުގެ ފުރިހަމަ ބޭނުން ހިފުމުގައި، އެ ފަރާތްތަކުގެ
ޒިންމާތަކާއި ހައްގުތަކާއި މަސައޫލިއްޔަތުތަކަށް އިހްތިރާމް ކުރަންޖެހޭނެއެވެ.
މާއްދާ 6

1. ދިރިހުރުމުގެ ހައްގަކީ ކޮންމެ ކުއްޖަކަށްވެސް ތޮބީއީގޮތުން ލިބިގެންވާ ހައްގެއްކަން، މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ހުރިހާ
ދައުލަތްތަކުން ބަލައިގަންނަޖެހޭނެއެވެ.
2. މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން ކުޑަކުދިންގެ ދިރިތިބުމާއި ތަރައްގީ، ވީ އެންމެ ބޮޑަކަށް ޔަގީންކުރަންޖެހޭނެއެވެ.
މާއްދާ 7
1. ކުއްޖާ އުފަންވުމާއެކު ރަޖިސްޓްރީ ކުރަންޖެހޭނެއެވެ. އަދި އުފަންވުމާއެކު އެ ކުއްޖާއަށް ނަމެއް ލިބުމުގެ ހައްގާއި، ގައުމަކަށް
ނިސްބަތްވުމުގެ ހައްގާއި، ވީ ވަރަކުން އޭނާއަށް އޭނާގެ މައިންބަފައިނަކީ ކޮބައިކަން އެނގި، އޭނާއަށް މައިންބަފައިންގެ އަޅާލުން
ލިބެންޖެހޭނެއެވެ.
2. މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން، އެ ދައުލަތެއްގެ ގާނޫނުތަކާ އެއްގޮތްވާގޮތުގެ މަތިންނާއި، އެ ކަމަކާ ގުޅޭ
ބައިނަލްއަގުވާމީ އާލާތްތަކުން އެ ދައުލަތަކަށް ލާޒިމުކުރާ ކަންކަމާ އެއްގޮތައް، ހާއްސަކޮށް އެ ގޮތަށް ކަންކަން ނުކޮށްފިނަމަ
ކުއްޖާއަކީ އެއްވެސް ދައުލަތަކަށް ނިސްބަތްނުވާ ކުއްޖަކަށް ވުމުގެ ފުރުސަތު އޮތް ހާލަތްތަކުގައި، ކުރިން ދެންނެވުނު ހައްގުތައް
އެ ކުއްޖާއަށް ލިބޭނޭކަން ކަށަވަރުކުރަންޖެހޭނެއެވެ.
މާއްދާ 8
1. މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން، ކޮންމެ ކުއްޖަކަށްމެ، އެ ކުއްޖެއްގެ އަމިއްލަވަންތަކަމާއި، އޭނާ ނިސްބަތްވަނީ ކޮން
ގައުމަކަށް ކަމާއި، އެ ކުއްޖެއްގެ ނަމާއި، އޭނާގެ އާއިލީ ގުޅުންތައް، ގާނޫނުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، ގައިރުގާނޫނީ ހުރަސްއެޅުމަކައި
ނުލައި، އެ ކުއްޖާއަށް ލިބޭނެކަން ކަށަވަރުކޮށްދޭންވާނެއެވެ.
2. ގާނޫނާ ހިލާފަށް އެ ކުއްޖެއްގެ އަމިއްލަވަންތަކަމުގެ ބައެއް، ނުވަތަ އެއްކޮށް، އޭނާގެ ކިބައިން ނިގުޅައިގަނެވިއްޖެ
ހާލަތެއްގައި، އެ ކުއްޖެއްގެ އަމިއްލަވަންތަކަން އަނބުރާ ރުޖޫރަކުރުމުގެ މަގުސަދުގައި، އެ ކުއްޖަކަށް އެކަށީގެންވާ ރައްކާތެރިކަމާ
އެހީތެރިކަން އެ ދައުލަތަކުން ފޯރުކޮށްދޭންޖެހޭނެއެވެ.

މާއްދާ 9
1. މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން، އެ ދައުލަތެއްގެ ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކުން ކަނޑައެޅިފައިވާ ޝަރުއީ މިންގަނޑުތަކަށް
ބެލުމަށްފަހު، އެކުއްޖާ އޭނާގެ މައިންބަފައިނާ ވަކިކުރުމަކީ އޭނާއަށް އެންމެ ހެޔޮ މަސްލަހަތު އޮތް ގޮތް ކަމަށް ފެނިއްޖެ
ހިނދެއްގައި، ކަ ނޑައެޅިފައި ގާނޫނުތަކާއި އިޖުރާތުތަކާ އެއްގޮތަށް މެނުވީ، އޭނާގެ މައިންބަފައިންގެ އިހްތިޔާރާ ނުލައި، އޭނާގެ
މައިންބަފައިނާ ކުއްޖާ ވަތްކެއް ނުކުރެވޭނެއެވެ. އެ ކުއްޖާ މައިނަބަފައިން އެނާއަށް އަނިޔަކުރާ ނުވަތަ އަޅާނުލާ ހާލަތްތަކުގައި،
ނުވަތަ އެ ކުއްޖާގެ މައިންބަފައިން އެ ކުއްޖާއާ ވަކިން ދިރިއުޅޭނަމަ ، އެ ކުއްޖާ ދިރިއުޅޭ ތަނަކީ ކޮބައިކަން ކަނޑައަޅަންޖެހޭ ފަދަ
ހާލަތްތަކުގައި، މިގޮތަށް އަމަލުކުރަން މަޖުބޫރުވެދާނެއެވެ.
2. މި މާއްދާގެ 1 ވަނަ ޕެރެގްރާފްގައިވާ ކަންކަން ފުރިހަމަކުރުމުގައި، އެ ކަންކަމާ ގުޅުންހުރި ހުރިހާ ފަރާތްތަކަށް އެ
ކަންކަމުގައި ބައިވެރިވެ، ހިޔާލު ފާޅުކުރުމުގެ ފުރުސަތު ދޭންޖެހެނެއެވެ.
3. މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވެފައިވާ ދައުލަތްތަކުން، އެކުއްޖެއްގެ މައިންބަފައިންނާ، ނުވަތަ މައިންބަފައިންގެތެރެއިން ދެމީހުން
ކުރެ ކޮންމެވެސް އެކަކާ ވަކިވެފައިވާނަމަ، އެ ކުއްޖާއަށް، އެއީ ކުއްޖާގެ މަސްލަހަތަށް އެންމެ ހެޔޮ ގޮތް ކަމުގައިވާ ނަމަ،
ވަކިވެފައިވާ ފަރާތަކާ ޒާތީ ގުޅުންތައް ދަމަހައްޓައި، މައިންބަފައިންގެ ދެމީހުންނާވެސް، އާދަކޮށް ގުޅުންބާއްވުމުގެ ހައްގު އެ
ކުއްޖާއަށް ފޯރުކޮށްދޭންޖެހޭނެއެވެ.
4. ކުއްޖަކު އޭނާގެ މައިންބަފައިނާ ވަކިވެފައިވަނީ ދައުލަތުން އަޅާފައިވާ ފިޔަވަޅެއްގެ ސަބަބުންކަމަށްވާނަމަ، އޭގެ ތެރޭގައި އެ
ކުއްޖާގެ މައިންބަފައިންގެ ތެރެއިން އެކަކު ނުވަތަ ދެމީހުންވެސް ހައްޔަރުކޮށްފައި، ބަންދުކޮށްފައި، އަރުވާލާފައި، ޑީޕޯޓްކޮށްފައި،
ނުވަތަ މަރާލާފައި ވާނަމަ)އޭގެ ތެރޭގައި އެ މީހަކު މަރުވީ ސަރުކާރުގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައިވަނިކޮށް، ކޮންމެ ސަބަބެއް ދިމާވެގެން
ކަމުގައި ވީނަމަވެސް(، އެ ކުއްޖާގެ މައިންބަފައިންނަށާއި، އެ ކުއްޖާއަށާއި، އެކަށީގެންވާ ހާލަތްތަކު ގައި އެކުއްޖާގެ އާއިލާގެ
ފަރާތްތަކަށް، ދައުލަތުން، އެބައެއްގެ އެދުމުގެ މަތިން، އެ މައުލޫމާތަކީ އެ ކުއްޖާގެ ދުޅަހެޔޮކަމަށް އަސަރުކުރާނޭ މައުލޫމާތަކަށް
ނުވާހާ ހިނދަކު، އެ އާއިލާއިން ގެއްލިފައިވާ މީހެއް ނުވަތަ ބަޔަކު ތިބި ތަނަކާ ބެހޭގޮތުން ފޯރުކޮށްދޭންޖެހޭ މައުލޫމާތު
ފޯރުކޮށްދޭންޖެހޭނެއެވެ. މިފަދަ މައުލޫމާތެއް ހޯދުމަށް އެދުމުގެ ސަބަބުން، މައުލޫމާތަށް އެދޭ ފަރާތަށް ނުރައްކަލެއް ކުރިމަތި
ނުވާނޭކަން ދައުލަތްތަކުން ކަށަވަ ރު ކުރަންޖެހޭނެއެވެ.
މާއްދާ 10

1. މި މުއާހަދާގެ 9 ވަނަ މާއްދާގެ 1 ވަނަ ޕްރެގްރާފް ގައި ދައުލަތްތަކަށް ލާޒިމުކުރާ ކަންކަމާ އެއްގޮތްވާގޮތުގެ މަތިން،
ކުއްޖަކު ނުވަތަ އޭނާގެ މައިންބަފައިން، ވަކިވެފައިވާ ދަރިފުޅާ ނުވަތަ މައިނަބަފައިންނާ އަލުން ބައްދަލުވުމަށްޓަކައި މި
މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވެފައިވާ ދައުލަތަކަށް ދިއުމަށް އެދިއްޖެނަމަ، އެކަމަކާ އުޅެންވާނީ އިންސާނިއްޔަތުކަމާއި ހަލުވިކަމާއެކުގައެވެ.
އަދި އެފަދަ ކަމަކަށް އެދޭ ފަރާތަށާއި އެ ފަރާތުގެ އާއިލާއަށް، އޭގެ ސަބަބުން ނޭދެވޭ އެއްވެސް އަސަރެއް ނުކުރާނެކަން
ދައުލަތްތަކުން ޔަގީންކުރަންޖެހޭނެއެވެ.
2. ކުއްޖާ އުޅޭ ގައުމު ނޫން އެހެން ގައުމެއްގައި މައިންބަފައިން އުޅޭނަމަ، އާދަޔާހިލާފު ހާލަތްތަކެއް މެދުވެރި ނުވަހާ ހިނދާކު،
އެ ކުއްޖާގެ މައިންބަފައިންގެ ތެރެއިން ދެ މީހުންނާވެސް އާދަކޮށް ޒާތީ ގުޅުންތައް ދަމަހައްޓައި، އެމީހުންނާ ސީދާ ގުޅޭނޭގޮތްތައް
ފަހިވެފައި ހުންނަންވާނެއެވެ. މި ޝަރުތު ފުރިހަމަކުރުމަށްޓަކައި، އަދި މި މުއާހަދާގެ 9 ވަނަ މާއްދާގެ 1 ވަނަ ޕެރެގްރާފްގައިވާ
ކަންކަން ފުރިހަމަކުރުމަށްޓަކައި، ކޮންމެ ދައުލަތަކުންވެސް، ކުއްޖާއާއި އޭނާގެ މައިންބަފައިން، އޭގެ ތެރޭގައި އެމީހުންގެ އަމިއްލަ
ގައުމުވެސް ހިމެނޭ ގޮތަށް، އެ ގައުމަކުން ފުރައިގެން ދިއުމަށާއި އެނބުރި އައުމަށް ލިބިފައިވާ ހައްގަށް، މި މުއާހަދާގައި
ބައިވެރިވާ ހުރިހާ ދައުލަތްތަކުންވެސް އިހްތިރާމްކުރަންޖެހޭނެއެވެ. ގައުމަކުން ފުރައިގެން ދިއުމުގެ ހައްގަށް ހިފެހެއްޓުމެއް
ގެނެވޭނީ، ހަމަ އެކަނި ގާނޫނުގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވަ މިންވަރަށް، އެ ގައުމެއްގެ ސަލާމަތައް ކުރިމަތިވެދާނެ ނުރައްކަލަކަށާއި،
ގައުމުގެ ހަމަޖެހުމާއި، އާއްމުންގެ ސިއްހަތާއި، ހެވާނުބައި ވަކިކުރުމުގެ މިންގަނޑުތަކާއި، އެހެނިހެން ފަރާތްތަކުގެ ހައްގުތަކާ
މިނިވަންކަމާއި، މި މުއާހަދާއިން ބަލައިގަނެފައިވާ އެހެނިހެން ހައްގުތައް ރައްކާތެރިކުރުމަށްޓަކައެވެ.
މާއްދާ 11
1. ގަވައިދާ ހިލާފަށް ގައުމުތަކުން ކުދިން ބޭރަށް ގެންދިއުމާއި، އެ ގައުމުތަކަށް އެ ކުދިން އަނބުރާ ނުފޮނުވުން ހުއްޓުވުމަށް، މި
މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން ފިޔަވަޅުއަޅާންޖެހޭނެއެވެ.
2. މިކަމަށްޓަކައި، މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން، ދެ ގައުމުގެ ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ގިނަ ގައުމުތަކުގެ މެދުގައި
އެކުލަވާލާ އެއްބަސްވުންތަކުގައި ސޮއިކޮށް، އެފަދަ އެއްބަސްވުންތަކުގައި ބައިވެރިވާންޖެހޭނެއެވެ.
މާއްދާ 12

1. އެ ކުއްޖެއްގެ އަމިއްލަ ހިޔާލުތައް ގެންގުޅުމުގެ ގާބިލިއްޔަތުކަން ލިބިފައިވާ ކުއްޖަކަށް، އެކުއްޖެއްގެ މަސްލަހަތު ހިމެނޭ ހުރިހާ
ކަމެއްގައި، އެކަންކަމާ ބެހޭގޮތުން އެކުއްޖެއްގެ ހިޔާލު ފާޅުކުރުމުގެ މިނިވަންކަމުގެ ހައްގު ކަށަވަރުކޮށްދީ، އޭނާގެ އުމުރާއި
ފުރާފުރިހަމަވެފައިވާ މިންވާރާ އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް، އެ ކު އް ޖާ ފާ ޅު ކު ރާ ހި ޔާ ލުތަ ކަ ށް ދޭ ންވާ ބު ރަ ދަ ން ދޭ ން ޖެހޭ ނެ އެ ވެ.
2. މިކަން ފުރިހަމަކުރުމަށްޓަކައި ހާއްސަކޮށް، އެކުއްޖަކަށް އަސަރުކުރާ ކަންކަމާ ބެހޭ ޝަރުއީ އަދި އިދާރީ ކަންކަމުގައި، ސީދާ
އެކުއްޖާ ނަމަވެސް، ނުވަތަ މަންދޫބެއް ނުވަތަ އެކަށީގެންވާ އިދާރާއެއް ނުވަތަ މުއައްސަސާއެއް މެދުވެރިކޮށްވިޔަސް، އެ
ގައުމެއްގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ އިޖުރާއީ ގަވާއިދުތަކާއި ގައުމީ ގާނޫނުތަކުގެ ތެރެއެއިން، އެ ކުއްޖާގެ ހިޔާލު އިއްވުމުގެ ފުރަސަތާއި،
އެހެންމެ މީހުންނަށް އެ ހިޔާލުތައް އަޑުއެހުމުގެ ފުރުސަތު ތަނަވަސްކޮށްދޭންޖެހޭނެއެވެ.
މާއްދާ 13
1. ކޮންމެ ކުއްޖަކަށްމެ ހިޔާލުފާޅުކުރުމުގެ މިނިވަންކަން ލިބިގެންވެއެވެ. މީގެ ތެރޭގައި މައުލޫމާތު ހޯދުމާއި ފާޅުކުރުމާއި،
ހިޔާލުތައް ހޯދުމާއި ފާޅުކުރުން، އެހެން ގައުމެއްގައި ވިޔަސް، އަނގަބަހުންނާއި، ލިޔުމުނާއި، ޕްރިންޓްކޮށްގެންނާއި،
ކުރެހުމުންނާއި، އަދި އެ އެކުއްޖަކު ހިޔާރުކުރާ އެހެން ގޮތްގޮތަށްވެސް މައުލޫމާތު ހޯދުމާއި ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ހައްގު
ލިބެންޖެހޭނެއެވެ.
2. މި ހައްގު ލިބިގަތުމުގައި ހިފެހެއްޓުންތަކެއް ހުރުން އެކަށީގެންވެއެވެ. ނަމަވެސް މިފަދަ ހިފެހެއްޓުންތައް ހުންނަންވާނީ
ގާނޫނެއްގެ ތެރެއިން، އެކަމަކަށް ބޭނުންވާމިންވަރަކަށެވެ. މިފަދަ ހިފެހެއްޓުންތައް ކަނޑައެޅޭނީ:
(ހ) އެހެން މީހުންގެ ހައްގުތަކާ ގަދަރަށް އިހުތިރާމްކުރުމުގެ ގޮތުން ؛
(ށ) ގައުމުގެ ސަލާމަތާއި ގައުމުގެ އަމަންއަމާންކަމާއި، އާއްމުންގެ ސިއްހަތާއި ހެވާނުބައިގެ މިންގަނޑުތައް ރައްކޭތެރިކުރުމުގެ
ގޮތުންނެވެ.
މާއްދާ 14
1. މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން ކުޑަކުއްޖާގެ ވިސްނުމުގެ މިނިވަންކަމަށާއި، ޒޮމީރުގެ މިނިވަންކަމަށާއި، ދީނުގެ
މިނިވަންކަމަށް އިހްތިރާމްކުރަންޖެހޭނެއެވެ.
2. މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން، ކުއްޖާގެ މައިންބަފައިންނާއި، އެކަށީގެންވާ ހަލަތްތަކުގައި އެ ކުއްޖާގެ ގާނޫނީ

ބެލެނިވެރިން، އެކުއްޖާގެ ކުރިއަރަމުން އަންނަ ގާބިލިއްޔަތާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތިން އެ ކުއްޖާގެ ހައްގުތައް ބޭނުންކުރުމުގައި
އެނާއަށް މަގުދެއްކުމަށް ލިބިގެންވާ ހައްގުތަކާއި ވާޖިބުތަކަށް އިހްތިރާމްކުރަންޖެހޭނެއެވެ.
3. ދީނާއި އަގީދާގެ ކަންކަން ކުރުމުގެ މިނިވަންކަން ހިފެހެއްޓޭނީ ގާނޫނުގައިވާ މިންވަރަށް، އާއްމުންގެ ސަލާމަތާ
އަމަންއަމާންކަމާއި، ސިއްހަތާއި، ރަނގަޅާނުބައިގެ މިންގަނޑުތަކާއި، އެހެނިހެން މީހުންގެ އަސާސީ ހައްގުތަކާ މިނިވަންކަން
ރައްކާތެރިކުރުމަށެވެ.
މާއްދާ 15
1. މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން، ކުޑަކުދިންނަށް، ސުލްހަވެރިކަމާއެކު އެއްވެ އުޅުމުގެ މިނިވަންކަމާއި، ޖަމާއަތްތައް
ހެދުމުގެ މިނިވަންކަން ލިބިގެންވާކަން ބަލައިގަންނަންޖެހޭނެއެވެ.
2. ގާނޫނުތަކާ އެއްގޮތްވާގޮތުގެ މަތިން، ގައުމީ ސަލާމަތާއި، އާންމުންގެ ރައްކާތެރިކަމާއި، އަމަންއަމާންކަމާއި، އާންމުންގެ
ސިއްހަތާއި ހެވާނުބައިގެ މިންގަނޑުތަކާ، އެހެން މީހުންގެ ހައްގުތަކާ މިނިވަންކަން ރައްކާތެރިކުރުމަށް، ދީމިގްރާތީ
މުޖުތަމައުއެއްގައި ކޮންމެހެން ހިފަހައްޓަންޖެހޭ މިންވަރަށް މެނުވީ، މި ހައްގުތައް ހިފެހެއްޓައިގެން ނުވާނެއެވެ.
މާއްދާ 16
1. ކަނޑައެޅި ބަޔާންވެގެންވާ ގާނޫނީ ހަމަތަކެއްގެ މަތިން މެނުވީ، އެ އްވެ ސް ކު އް ޖެއްގެ ޒާތީކަންކަމާއި، އާއިލާއާއި، ބަދަލުކުރާ
ސިޓީބިޓީގެ ހުރުމަތަށް އުނިކަމެއް ލިބޭފަދަ ގޮތަކަށް، ނުވަތަ އޭނާގެ ގަދަރާއި އަބުރަށް އުނިކަމެއް ފޯރާ ޒާތުގެ ކަމެއް ކޮށްގެން
ނުވާނެއެވެ.
2. ކަނޑައެޅި ބަޔާންވެގެންވާ ގާނޫނީ ހަމަތައްކުގެ ބޭރުން ގާނޫނާ ހިލާފަށް ކުރެވޭ މިފަދަ ކަންކަމުން ކޮންމެ ކުއްޖަކަށްވެސް
ރައްކާތެރިކަން ލިބިގެންވެއެވެ.
މާއްދާ 17

މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން، މީޑިއާގެ އެންމެހާ ފަރާތްތަކުން އަދާކުރާ މުހިއްމު ދައުރު ބަލައިގަނެ، ގައުމީ އަދި
ބައިނަލްއަގުވާމީ މަސްދަރުތަކަކުން، ފުޅާ ދާއިރާއެއްގައި، ކޮންމެ ކުއްޖަކަށްވެސް، ހާއްސަކޮށް އެކުއްޖެއްގެ އިޖުތިމާއީ، ރޫހާނީ،
އަދި ރަނގަޅާނުބައިގެ މިންގަނޑުތައް ދެނެގަތުމާއި، ޖިސްމާނީ އަދި ނަފްސާނީ ދުޅަހެޔޮކަން ކުރިއަރާފަދަ މައުލޫމާތާއި އެހެނިހެން
ތަކެތި ލިބޭނޭގޮތް ފަހިކޮށްދީފައި ހުންނަންޖެހޭނެއެވެ. މިގޮތުން، މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން:
(ހ) 29 ވަނަ މާއްދާގެ ރޫހާ އެއްގޮތްވާގޮތުގެ މަތިން، ކުއްޖާއަށް ފައިދާކުރާނޭހެން، އިޖްތިމާއީ އަދި ސަގާފީ މައުލޫމާތު
ފޯރުކޮށްދިނުމަށް އެންމެހާ މީޑިއާތަކަށް ބާރުއަޅައި،
(ށ) ތަފާތު ސަގާފަތްތަކައި، ގައުމުތަކައި، ބައިނަލްއަގުވާމީ މަސްދަރުތައް ހިމެނޭ ގޮތަށް، މިފަދަ މައުލޫމާތާއި ތަކެތި
އުފެއްދުމާއި، ބަދަލުކުރުމާއި، ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި ބައިނަލްއަގުވާމީ އެއްބާރުލުން އިތުރުކުރުމަށް ބާރުއަޅައި،
(ނ) ކުޑަކުދިންގެ ފޮތްތައް އުފައްދައި ބެހުމަށް ބާރުއަޅައި،
(ރ) މައިނޯރިޓީ ގްރޫޕްތަކުގައި ނުވަތަ އިންޑިޖިނަސް ގްރޫޕްތަކުގައި އަމިއްލަ ބަހުން ވާހަކަދައްކާ އުޅޭ ކުދިންނަށް، އެކުދިންގެ
ބަސް ބޭނުންކޮށް އާލާކުރުމަށް ހާއްސަ ސަމާލުކަމެއް ދިނުމަށް އެންމެހައި މީޑިއާތަކަށް ބާރުއަޅައި،
(ބ) ކުއްޖާގެ ދުޅަހެޔޮކަމަށް ގެއްލުންވާފަދަ މައުލޫމާތާއި ތަކެތީން ކުއްޖާ ރައްކާތެރިކުރުމަށްޓަކައި، މާއްދާ 13 އާއި މާއްދާ 18
ގައިވާ ކަންކަން ހަނދާނުގައި ބައްޓައިގެން، އެކަށީގެންވާ އުސޫލުތައް ކަނޑައެޅުމަށް ބާރުއަޅަންޖެހޭނެއެވެ.
މާއްދާ 18
1. މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން، އެ ދައުލަތަކަށް ވީ އެންމެ ފުޅާދާއިރާއެއްގައި، ކުއްޖާ ތަރުބިއްޔަތު
ކުރުމުއްގައްޔާއި ކުއްޖާ ބޮޑުކުރުމުގައި ކުއްޖާގެ މަންމަ އާއި ބައްޕަ؛ މި ދެމީހުންގެވެސް ޒިންމާއެއްވާކަމާއި، މި އުސޫލަކީ
އާއްމުގޮތެއްގައި ބަލައިގަނެފައިވާ އުސޫލެއްކަން ޔަގީންކުރަންވާނެއެވެ. ކުއްޖާ ތަރުބިއްޔަތުކުރުމާއި، ކުއްޖާ ބޮޑުކުރުމުގެ އަސާސީ
މައްސޫލިއްޔަތު އެޅިފައިވަނީ ކުއްޖާގެ މައިންބަފައިން، ނުވަތަ ނިޔާކުރާ ހާލަތްތަކުގައި އެ ކުއްޖާގެ ގާނޫނީ ބެލެނިވެރިންގެ
ބޮލުގައެވެ. އެ މީހުން އެންމެ މައިގަނޑު އަހައްމިއްޔަތެއް ދޭންވާނީ ކުއްޖާގެ މަސްލަހަތަށެވެ.
2. މި މުއާހަދާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ހައްގުތައް ކުރިއަރުވައި ފޯރުކޮށްދޭކަން ޔަގީންކުރުމުގެ މަގުސަދުގައި، މި މުއާހަދާގައި
ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން، ކުއްޖާގެ މައިންބަފައިންނަށައި ގާނޫނީ ބެލެނިވެރިންނަށް، ކު އް ޖާ ބަލާ ބޮޑު ކު މު ގެ ޒި ންމާ އުު ފުލުމަށް
އެކަށީގެންވާ ހުރިހާ އެއްބާރުލުމެއް ދޭންޖެހޭނެއެވެ. އަދި ކުޑަކުދިންނަށް އަޅާލާ، އެ ކުދިންނަށް ހިދުމަތްދިނުމަށްޓަކާ އެކަށީގެންވާ
މުއައްސަސާތަކާ ވަސީލަތްތައް ދައުލަތްތަކުން ގާއިމުކުރަންޖެހޭނެއެވެ.

3. މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން، ވަޒީފާ އަދާކުރާ މައިންބަފައިންނަށް، ޗައިލްޑް ކެއާގެ ހިދުމަތްތަކާއި، އެކަންކަމަށް
ޝަރުތު ހަމަވާ އެހެން ހިދުމަތްތަކުގެ ފައިދާ ލިބިގަތުމުގެ ހައްގު އެ މީހުންނަށް ލިބޭ ނޭހެން، އެކަށީގެންވާ ފިޔަވަޅުތައް
އަޅަންޖެހޭނެއެވެ.
މާއްދާ 19
1. މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން، ކުއްޖަކު އޭނާގެ މައިންބަފައިން ނުވަތަ ގާނޫނީ ބެލެނިވެރިންގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި،
ނުވަތަ އެހެންވެސް މީހެއްގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ވަނިކޮށް، ޖިސްމާނީ އަދި ނަފްސާނީ އަނިޔާއެއް ނުވަތަ އިހާނެތިކަމެއް ލިބޭފަދަ ،
ނުވަތަ ކުއްޖައާއަށް އަޅާނުލާ، އޭނާއާމެދު ފަރުވާކުޑަގޮތެއްގައި ކަންތައްކޮށް، އޭނާގެ ނާޖާއިޒު ފައިދާ ނަގާ، އޭނާއާމެދު
ޖިންސީގޮތުން ބަދުއަހުލާގީ އަމަލު ހިންގުންފަދަ ހުރިހާކަމަކުން ކުއްޖާ ހިމާޔަތްކުރުމަށްޓަކައި، ގާނޫނީ، އިދާރީ، އިޖްތިމާއީ، އަދި
ތައުލީމީ ގޮތުން އެކަށީގެންވާ ފިޔަވަޅުތައް އަޅަންޖެހޭނެއެވެ.
2. ކުއްޖާ ރައްކާތެރިކުރުމަށް އަޅާފައިވާ މިފަދަ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ތެރޭގައި، އެކަށީގެންވާ ހާލަތްތަކުގައި، ކުއްޖާއަށާއި އެނާއަށް
އަޅާލާން ތިބޭ މީހުންނަށް އެހީތެރިވުމުށްޓަކާ އިޖްތިމާއީ ޕްރޮގްރާމްތައް ގާއިމުކުރުމަށްޓަކައި ހަދަންޖެހޭ އިޖުރާއަތުތައް
ހަދަންޖެހޭނެއެވެ. މީގެ އިތުރުން، ކުރިން ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ފަދަ ގޮތަކަށް ކުއްޖާއަށް އިހާނެތިކޮށް ހިތާފައިވާ ހާލަތްތަކުގައި،
އެފަދަ ކަންކަން ހުއްޓުވުމަށާއި، އެ ކަންކަމާ ގުޅޭ ފަރާތްތަކަކީ ކޮބައިކަން ދެނެގަނެ، ރިޕޯޓުކޮށް، ރިފަރކޮށް، ތަހުގީގުކޮށް،
ފަރުވާދީ، ކުރިއަށްގޮސްފައިވާ މިންވަރު ދެނެގަނެ، އެކަށީގެންވާ ފަހަރުތަކުގައި ޝަރުއީ ފަރާތްތަކަށް މައްސަލަ ހުށަހަޅޭނެ މަގުތައް
ފަހިކޮށްދޭންޖެހޭނެއެވެ.
މާއްދާ 20
1. ވަގުތީގޮތުން ނުވަތަ ދާއިމީގޮތުން ނަމަވެސް، އާއިލީ މާހައުލުން ނުވަތަ އެ ކުއްޖާގެ މަސްލަހަތައްޓަކައި އެ މާހައުލެއްގައި
އޭނާ ހުރުން އެކަށީގެންނުވާ މާހައުލަކުން ދުރުކުރެވިފައިވާ ކުއްޖަކަށް، އެ ދައުލަތަކުން ހާއްސަ ހިމާއަތާއި އެހީތެރިކަން
ފޯރުކޮށްދޭންޖެހޭނެއެވެ.
2. މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވެފައިވާ ދައުލަތްތަކުން، އެ ދައުލަތްތަކުގެ ގާނޫނުތަކާ އެއްގޮތްވާގޮތުގެ މަތީން، މި ފަދަ ކުއްޖަކަށް
ބޭނުންވާ އެހެނިހެން އަޅާލުންތައް ލިބޭކަން ޔަގީންކުރަންޖެހޭނެއެވެ.

3. މި ކަންކަމުގެ ތެރޭގައި، އެހެނިހެން ކަންކަންވެސް ހިމެނޭގޮތަށް، ހިމެނެނީ، އެހެން ބެލެނިވެރިޔަކާއި ހަވާލުކުރުން، އިސްލާމީ
ޝަރީއަތުގައިވާފަދައިން ކަފާލާތުގެ ދަށުން ހަވާލުކުރުން، އެޑޮޕްޓްކުރުން، ނުވަތަ ނިޔާކުރާ ހާލަތްތަކުގައި، ކުޑަކުދިން
ބެލެހެއްޓުމަށް ހާއްސަ މުއައްސަސާއަކާ ހަވާލުކުރުމެވެ. މި ބާވަތުގެ މައްސަލަތައް ހައްލުކުރުމަށް ވިސްނާއިރު، އެ ކުދިން ބަލާ
ބޮޑުކޮށްފައިވާ ގޮތް ދެމެހެއްޓުމަށައި، އެ ކުއްޖާގެ ނަސްލަށާއި، ދީނަށާއި، ސަގާފަތަށާއި ބަހަށް ސަމާލުކަންދޭންޖެހޭނެއެވެ.
މާއްދާ 21
މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުގެ ތެރެއިން އެޑޮޕްޓްކުރުމުގެ ނިޒާމު ބަލައިގަންނަ، ނުވަތަ އެ ނިޒާމަށް ހުއްދަދޭ
ދައުލަތްތަކުން، އެންމެ އިސް އަހަންމިއްޔަތެއް ދޭންޖެހޭނީ ކުއްޖާގެ މަސްލަހަތަށް ކަމުގައްޔާއި، އެގޮތުން:
(ހ) ކުއްޖަކު އެޑޮޕްޓްކުރުމުގެ ހުއްދަ ދެވޭނީ، އެކަމަށް އެކަށައަޅާފައިވާ ފާރާތްތަކުން، އެކަމާ ގޫޅޭ ގާނޫނާއި އިޖުރާއަތުތަކާ
އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތީން، ކަމާ ގުޅުންހުރި ސައްހަ އަދި އިތުބާރު ހިފޭ މައުލޫމާތުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް، އެ ކުއްޖާގެ
މައިންބަފައިން ނުވަތަ ގާތްތިމާގެ މީހުން ނުވަތަ ޝަރުއީ ބެލެނިވެރިންގެ ހާލަތު ހުރިގޮތުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ކުއްޖާގެ ހާލަތަށް
ވިސްނައި، އެޑޮޕްޝަން އެއީ ހުއްދަ ކުރެވޭނޭ ކަމެއްތޯ ބެލުމަށްފަހު، ނިޔާކުރާ ހާލަތްތަކުގައި، އެ ކަމާ ގުޅުންހުރި ފަރާތްތަކުން،
އެމީހުންނަށް ލިބޭ ލަފާގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް، އެމީހުންގެ ހުއްދައާވެސް އެކުގައި؛
(ށ) އެޑޮޕްޓްކޮށްފައިވާ ދަރިއެއްގެ ގޮތުގައި އެއްގައުމަކުން އަނެއް ގައުމަކަށް ކުއްޖާ ބަދަލު ކުރުމަކީ، އޭނާ ނިސްބަތްވާ ގައުމުގައި
އޭނާ ބަލަން ހަވާލުވާނޭ ނުވަތަ އެޑޮޕްޓްކޮށްގެން ގެންގުޅޭނޭ އާއިލާއެއް ނުވަތަ އެހެން އެއްވެސް ގޮތަކުން ކުއްޖާ ބަލާ
ބޮޑުކުކުރެވޭނޭ ގޮތެއް ނެތިގެން ކުރާ ކަމެއްކަމުގައި ދެކިގެން؛
(ނ) އެޑޮޕްޓްކޮށްފައިވާ ދަރިއެއްގެ ގޮތުގައި އެއްގައުމަކުން އަނެއް ގައުމަކަށް ބަދަލު ކުރާ ކުއްޖާއަށް، އެ ކުއްޖާގެ އުފަން
ގައުމުގައި އެޑޮޕްޓްކުރިނަމަ ލިބޭނޭ ރައްކާތެރިކަމާއި ދިރިއުޅުމުގެ ފެންވަރާ އެއްހަމައެއްގައި، އެކުއްޖާ އެޑޮޕްޓްކޮށްފައިވާ ގައުމުގައި
ލިބޭކަން ޔަގީންކޮށް؛
(ރ) އެޑޮޕްޓްކޮށްފައިވާ ދަރިއެއްގެ ގޮތުގައި އެއްގައުމަކުން އަނެއް ގައުމަކަށް ކުއްޖާ ބަދަލު ކުރުމުގައި ކަމާގުޅޭ ފަރާތްތަކަށް
އެއްވެސް ކަހަލަ ނާޖާއިޒު ފައިދާއެއް ނެގޭނޭގޮތް މެދުވެރިވިޔަ ނުދިނުމަށް އެކަށީގެންވާ ހުރިހާ ފިޔަވަޅެއް އަޅައި؛

(ބ) މި މާއްދާގައިވާ މަގުސަދުތައް ހާސިލުކޮށް ކުރިއެރުވުމުގެ ގޮތުން ދެ ގައުމުގެ މެދުގައި ނުވަތަ ގައުމުތަކުގެ މެދުގައި
އެއްބަސްވުންތައް ނިންމައި، އެޑޮޕްޓްކޮށްފައިވާ ދަރިއެއްގެ ގޮތުގައި އެއްގައުމުން އަނެއްގައުމަށް ކުއްޖާ ބަދަކުރުމުގެ ކަންކަން
ކުރެވެނީ އެފަދަ އެއްބަސްވުންތަކުގެ ދަށުން ކަނޑައެޅޭ އޮނިގަނޑެއްގެ ދަށުން، އެކަމަށް އެކަށީގެންވާ، ގާބިލު ގުނަވަންތަކުގެ
ތެރެއިންކަން ޔަގީންކުރަނެޖެހޭނެއެވެ.
މާއްދާ 22
1. މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން، ރެފިއުޖީ އިންނަށް ލިބިގެންވާ ހިމާޔަތް ހޯދާ ކޮންމެ ކުއްޖަކަށް، ނުވަތަ
ބައިނަލްއަގުވަމީ ގާނޫނައި އެ ގައުމެއްގެ ގާނޫނުތަކާއި އިޖުރާއަތުތަކުގެ ދަށުން ރެފިއުޖީއެއް ކަމަށް ބަލާ ކޮންމެ ކުއްކަޖަށް، އެ
ކުއްޖާ ވަނީ އޭނާގެ މައިނަބަފައިންނާ އެކުކަމުގައި ވިޔަސް، ނުވަތަ އެހެން މީހަކާއެކު ކަމުގައި ވިޔަސް، ނުވަތަ އެކަނި ކަމުގައި
ވިޔަސް، މި މުއާހަދާގައްޔާއި، މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތައް، އެ ދައުލަތްތަކުން ބައިވެރިވާ އިންސާނީ ހައްގުތަކާ ބެހޭ
އެހެނިހެން ބައިނަލްއަގުވާމީ އަދި ހިއުމެނިޓޭރިއަން އެހީ އާ ބެހޭ އާލާތްތަކުން ކަނޑައަޅާފާއިވާ ހައްގުތައް، އެކަންކަމަށް ނިޔާކުރާ
ހާލަތްތަކުގައި ފޯރުކޮށްދިނުމަށް އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތައް އަޅަންޖެހޭނެއެވެ.
2. މި މަގުސަދު ހާސިލުކުރުމަށްޓަކައި، ރެފިއުޖީ ކުއްޖާއަށް ރައްކާތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމަށައި، އޭނާގެ މައިންބަފައިން ނުވަތަ
އާއިލާގެ އެހެން މީހުން ތިބީ ކޮންތާކުކަން ހޯދުމުގައްޔާއި، އޭނާގެ އާއިލާ ގާތަށް އެނބުރި ދިއުމަށްޓަކައި ބޭނުންވާނޭ މައުލޫމާތު
ހޯދައި، އޭނާގެ އާއިލާ އާއި އަލުން ގުޅުމަށް، އެކުވެރި ދައުލަތްތަކުންނާއި، ސަރުކާރުތަކުގެ މެދުގައި އުފައްދާފައިވާ އެހެނިހެން
ޖަމިއްޔާތަކުންނާއި، އެކުވަރި ދައުލަތްތަކާ ގުޅިގެން މަސައްކަތްކުރާ މަދަނީ ޖަމިއްޔާތަކަށް، މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ
ދައުލަތްތަކުން، އެކަށީގެންވާކަމަށް އެ ދައުލަތަކަށް ފެންނަ ގޮތަކަށް، އެއްބާރުލުދޭންވާނެއެވެ. އެކުއްޖާގެ މައިންބަފައިން ނުވަތަ
އާއިލާގެ އެހެން މީހަކު ނުފެނިއްޖެ ހާލަތެއްގައި، އާއިލާގެ މާހައުލާ އެއްވެސް ސަބަބަކަށްޓަކައި، ވަ ގުތީގޮ ތު ން ނުވަ ތަ ދާއިމީކޮ ށް
ނަމަވެސް ވަކިވެފައިވާ ކުއްޖަކަށް ދެވޭ ރައްކާތެރިކަމާ އެއްހަމައެއްގައި، މިމުއާހަދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން، ރެފިއުޖީ
ކުއްޖާއަށްވެސް ދޭންޖެހޭނެއެވެ.
މާއްދާ 23
1. މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން، ޖިސްމާނީ ނުވަތަ ނަފުސާނީ ގޮތުން ނުކުޅެދުންތަރިކަން ހުންނަ ކުއްޖާއަށްވެސް
ފުރިހަމަ އަދި އެކަށީގެންވާ ހަޔާތެއް އުޅުމުގެ ހައްގު ލިބިގެންވާކަން ބަލައިގަނެ، އޭނާ ދިރިއުޅޭ ހާލަތުގައި އޭނާގެ ކަރާމާތް
ރައްކާތެރިކުރެވޭނޭކަން ޔަގީންކޮށް، އޭނާއަށް އަމިއްލައަށް ދިރިއުޅުވޭ ގޮތްތައް ކުރިއަރުވައި، މުޖުތަމައުގައި އޭނާ ހަރަކާތްތެރިވެ،

ބައިވެރިވެ އުޅުމަށް މަގުފަހިކޮށްދޭންޖެހޭނެއެވެ.
2. މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން، ނުކުޅެދޭ ކުދިންނަށް ހާއްސަ އެހީތެރިކަން ލިބުމުގެ ހައްގު އޮތްކަން ދެނެގަނެ،
ދެމިހުންނަނިވި ގޮތަކަށް، ލިބެންހުރި ވަސީލަތްތައް ތަންދޭ މިންވަރަކުން، ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ ކުއްޖާ ނުވަތަ އެކުއްޖަކު
ބެލުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ހަވާލުވެފައިވާ ފަރާތްތަކުން އެހީއަށް އެދިއްޖެނަމަ، އެ ކު އް ޖާ އާއި މައިންބަފައިންގެ، ކުއްޖާ ބަލަހައްޓާ
އެހެން ފަރާތްތަކުގެ ހާލަތާއި މެދު ވިސްނައި، އިތުރަށް އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމަށް މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ހުރިހާ
ދައުލަތްތަކުން ބާރުއަޅައި ޔަގީންކުރަންޖެހޭނެއެވެ.
3. ނުކުޅެދޭ ކުދިންގެ ހާއްސަ ބޭނުންތައް ދެނެގަނެ، ކުއްޖާގެ މައިންބަފައިން ނުވަތަ ކުއްޖާ ބެލުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އުފުލާ
ފަރާތުގެ މާލީ ހާލަތަށް ވިސްނާއި، މި މާއްދާގެ 2 ވަނަ ޕެރެގްރާފްގައިވާ ގޮތުގެ މަތީން ފޯރުކޮށްދޭ އެހީތައް، އެކަށީގެންވާ
ހާލަތްތަކުގައި، ހިލޭ ފޯރުކޮށްދޭންވާނެއެވެ. ހަމައެހެންމެ، މި ކަންތައްތައް ފަރުމާކޮށްފައި ހުންނަންވާނީ، ނުކުޅެދޭ ކުއްޖާއަށް
ތައުލީމާއި، ތަމްރީނާއި، ސިއްހީ ހިދުމަތްތަކާއި، ރިހެބިލިޓޭޝަން ހިދުމަތްތަކާއި، މުޖުތަމައުގައި ކުއްޖާ އަމަލީގޮތުން
ބައިވެރިވުމައި، ކުއްޖާގެ އަމިއްލަ ތަރައްގީއަށް، އޭގެ ތެރޭގައި އޭނާގެ ސަގާފީ އަދި ރޫހާނީ ތަރައްގީއަށް މަގުފަހިވާނޭފަދައިން،
އޭނާ ވަޒީފާއަށް ތައްޔާރުކޮށްދީ، މުނިފޫހިފިލުވުމުގެ ފުރުސަތުތައް ފަހިކޮށްދޭފަދަ ގޮތަކަށެވެ.
4. މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން، ބައިނަލްއަގުވާމީ އެއްބާރުލުމުގެ ރޫހާ އެއްގޮތްވާގޮތުގެ މަތީން، ނުކުޅެދުންތެރިކަން
ހުންނަ ކުދިންނަށް، ބަލިތައް ޖެހުން ހުއްޓުވުމާއި ބެހޭ އެކަށީގެންވާ މައުލޫމާތާއި، ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ ކުއްދީންގެ
ނަފްސާނީ ދުޅަހެޔޮކަމާއި ގުނަވަންތަކުގެ ދުޅަހެޔޮކަން އިތުރުކުރުމުގެ ބޭސްފަރުވާއާ ބެހޭ މައުލޫމާތު ގައުމުތަކުގެ މެދުގައި
ބަދަލުކޮށް، އޭގެ ތެރޭގައި ރިހެބިލިޓޭޝަން އަށް ގެންގުޅޭ އުސޫލުތަކާއި، ތައުލީމާއި އަމަލީ މަސައްކަތުގެ ހިދުމަތްތަކާ ބެހޭ
މައުލޫމާތުތަށް، އާއްމުކޮށް ލިބެންހުންނާހެން ބަހައި، މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކަށް ލިބިގެންވާ ކުޅަދާނަކަމާއި ހުނަރު
ބަދަހިކޮށް، އެ ދައުލަތްތަކުގެ ތަޖުރިބާތައް ފުޅާކުރަންވާނެއެވެ. މިގޮތުން ތަރައްގީވަމުން އަންނަ ގައުމުތަކުގެ ބޭނުންތަކަށް މި
ދާއިރާތަކުން ހާއްސަ އަހައްމިޔަތެއް ދޭންޖެހޭނެއެވެ.
މާއްދާ 24
1. ކޮންމެ ކުއްޖަކަށްމެ، ސިއްހީގޮތުން ހާސިލުކުރެވޭނެ އެންމެ މަތީ ދަރަޖަ ހާސިލުކުރުމުގެ ހައްގު ބަލައިގަނެ، ބަލިތަކަށް ފަރުވާ
ކުރުމާއި، ސިއްހީ ރިހެބިލިޓޭޝަންގެ ހިދުމަތްތައް، މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ހުރިހާ ދައުލަތްތަކުން ފޯރުކޮށްދޭންޖެހޭނެއެވެ.
މިފަދަ ސިއްހީ ހިދުމަތްތަކުން މަހުރޫމް ނުކުރުމުގެ ހައްގު ކޮންމެ ކުއްޖަކަށްވެސް ލިބިދޭކަން، މި މުއާހދާގައި ބައިވެރިވާ

ދައުލަތްތަކުން، ވީ އެންމެ ފުރިހަމަ މިންވަރަކަށް، ޔަގީންކުރަންޖެހޭނެއެވެ.
2. މިގޮތުން، މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން، މި ހައްގުތައް ފުރިހަމައަށް ފޯރުކޮށްދެވޭކަން ކަށަވަރުކޮށް، ހާއްސަކޮށް،
ތިރީގައި މިވާ ފިޔަވަޅުތައް އަޅަންޖެހޭނެއެވެ.
(ހ) ވިހެއުމުގައްޔާއި ޅަފަތުގައި މަރުވާކުދިންގެ އަދަދު މަދުކުރުން؛
(ށ) ހުރިހާ ކުދިންނަންނަށްވެސް ބޭސްފަރުވާއާއި ސިއްހީ އެހީ، އަސާސީ ސިއްހީ ހިދުމަތްތައް ތަރައްގީކުރުމަށް އިސަކަންދެމުން،
ފޯރުކޮށްދެވޭކަން ޔަގީންކުރުން؛
(ނ) މެލްނިއުޓްރިޝަން އާއި ބަލިތަކާ ދެކޮޅަށް މަސައްކަތަކް ކުރާނޭ ގޮތްތައް އަސާސީ ސިއްހީ ހިދުމަތްތަކުގެ
އޮނިގަނޑުގައިވެސް ކަނޑައަޅާ، އޭ ގެ ތެ ރޭ ގައި އެ ހެ ނި ހެ ން ކަ ން ކަ ންވެ ސް ހި މެ ނޭގޮތަ ށް، ދުޅަހެޔޮ ކާނާއާއި ސާފު ބޯފެން،
ވަގުތުން ލިބެން ހުރި ޓެކްނޮލޮޖީގެ ޒަރިއްޔާއިން ލިބޭނޭގޮތް ހޯދުން. މިކަމުގައި ތިމާވެށި ތަގައްޔަރުވުމުގެ ސަބަބުން ކުރިމަތިވެދާނެ
ނުރައްކާތަކަށް ސަމާލުވުން؛
(ރ) މާބަނޑު އަންހެނުންނަށް ހާއްސަ، އަދި ވިހައިގެން އުޅޭ އަންހެނުންނަށް ހާއްސަގޮތެއްގައި ބޭނުންވާނޭ ސިއްހީ ފަރުވާ،
އެކަށީގެންވާވަރަށް ލިބޭކަން ޔަގީންކުރުން؛
(ބ) މުޖުތަމައުގެ ހުރިހާ ބައިތަކެއްގައި ހިމެނޭ މީހުންނަށް ، އޭގެ ތެރޭގައި ހާއްސަކޮށް މައިންބަފައިނާއި ކުޑަކުދިންނަށް،
ކުޑަކުދިންގެ ސިއްހަތާއި ނިއުޓްރިޝަންއާއި، ގާތުން ކިރުދިނުމުގައި ހުރި ފައިދާތަކާއި، ސާފުތާހިރުކަމާއި، ތިމާވެށި ސާފުކޮށް
ބޭއްވުމުގެ މުހިއްމުކަމާއި، ކު އްލި އަ ކަ ށް ދިމާވެ ދާ ނެ ނު ރަ އްކާ ތެރި ހާދި ސާތަ ކަ ށް ސަމާލުވުމާ ބެހޭ އެންމެ އަސާސީ މައުލޫމާތާއި،
ތައުލީމު ފޯރުކޮށްދިނުން ؛
(ޅ) ސިއްހީތޮގުން ދުރާލާ އެޅޭނޭ ފިޔަވަޅުތައް ތަރައްގީކުރުމުގެ ގޮތުން މައިންބަފައިނަށް އާއިލާ ރޭވުމާ ބެހޭ ތައުލީމާއި
ހިދުމަތްތަކާ ލަފާ ދިނުން.
3. މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން، ޒަމާ ނު އް ސު ރެ ކު ރަ މު ން އަ ން ނަ ކުޑަ ކުދި ން ގެ ސިއް ހަ ތަ ށް ނު ރަ އްކާވާ ފަ ދަ
ކަ ން ކަ ން ނަ އްތާ ލު މު ގެ ވި ސް ނު މު ގައި އެ ކަ ށީ ގެ ންވާ، އަދި ނަތީ ޖާ ފެ ން ނަ ފަ ދަ ފި ޔަވަ ޅު ތަ އް އަ ޅަ ން ޖެހޭ ނެ އެވެ.
4. މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން، މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހައްގު އޭގެ އެންމެ ފުރިމައަށް، ކުރިއަރަމުން
އަންނަ ގޮތެއްގައި ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ވިސްނުމެއްގައި، ބައިނަލްއަގުވާމީ އެއްބާރުލުމަށް ބާރުއަޅާ ކުރިއަރުވަންޖެހޭނެއެވެ. މިގޮތުން،

ތަރައްގިވަމުން އަންނަ ގައުމުތަކުގެ ބޭނުންތަކަކީ ކޮބައިކަން ދެނެގަންނަންޖެހޭނެއެވެ.
މާއްދާ 25
މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން، ބެލެހެއްޓުމަށްޓާކައި ކަމާ ބެހޭ ފަރާތުން ބަޔަކާ ހަވާލުކުރެވިފައިވާ ކުއްޖާއަށް
އަޅާލާތޯއާއި، ރައްކާތެރިކަން ފޯރުކޮށްދޭތޯއާއި، އެ ކުއްޖާއަށް ޖިސްމާނީ އަދި ނަފްސާނީގޮތުން ބޭނުންވާ އޯގާތެރިކަން
ފޯރުކޮށްދޭތޯއާއި، އޭނާ ބަހައްޓާފައިވާ ތަނުގެ އެހެނިހެން ހާލަތްތައްވެސް އެކަށީގެންވާ މުއްދަތުތަކުގައި ގަވައިދުން މުރާޖާ
ކުރަންޖެހޭނެއެވެ.
މާއްދާ 26
1. މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން، ސޯޝަލް ސެކިއުރިޓީއާއި ސޯޝަލް އިންޝުއަރެންސްގެ އިނާޔަތްތައް ލިބުމުގެ
ހައްގު ކޮންމެ ކުއްޖަކަށްވެސް ލިބިގެން ވާކަން ބަލައިގަންނަންޖެހޭނެއެވެ. އަދި އެ ދައުލަތެއްގެ ގާނޫނުތަކުގައިވާ ގޮތުގެ މަތީން މި
ހައްގު ފުރިހަމައަށް ފޯރުކޮށްދިނުމަށް އެކަށީގެންވާ ފިޔަވަޅުތައް އަޅަންޖެހޭނެއެވެ.
2. މިފަދަ އިނާޔަތްތައް، އެކަށީގެންވާ ހާލަތްތަކުގައި ދޭންވާނީ، އެ ކު އް ޖާއާއި އެ ނާ ބެ ލެ ހެ އް ޓުމާ ހަވާ ލުވެ ގެ ން ހުރި ފަ ރާތު ގެ
ވަސީ ލަ ތް ތަކާ ހާ ލަތަ ށާއި، މި ފަ ދަ އި ނާ ޔަ ތް ތަ ކަ ށް، އެ ކު އް ޖާ ނުވަ ތަ އެ ކު އް ޖާ ފަ ރާތު ން އެދިފައިވާނަމަ، އެފަދަ އެދުމެއްގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމަށް ބެ ލުމަށްފަހުގައެވެ.
މާއްދާ 27
1. މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން، ކޮ ން މެ ކު އް ޖަކަ ށްވެ ސް، ކު އް ޖާ ގެ ޖި ސްމާ ނީ، ނަ ފް ސާ ނީ، ރޫހާ ނީ،
ރަނ ގަ ޅާއި ނު ބައި ދެ ނެ ގަ ތު މު ގެ މި ން ގަނޑު ތަކާއި އި ޖްތިމާއީ ކުރި އެ ރު މަ ށް އެ ކަ ށީ ގެ ންވާ ފަ ދަ ދިރި އު ޅު މެ އް އު ޅު މަކީ
ލި ބި ގެ ންވާ ހަ އް ގެ އް ކަ ން ބަ ލައި ގަ ން ނަ ން ޖެހޭ ނެ އެވެ.
2. ކޮންމެ ކުއްޖެއްގެވެސް ކުރިއެރުމަށްބޭނުންވާ ހާލަތްތައް، އެ ކުއްޖާގެ މައިންބަފައިން ނުވަތަ އެ އެކުއްޖާ ބެލުމުގެ

މަސްއޫލިއްޔަތު އެޅިފައިވާ އެހެނިހެން މީހުން، އެބައިމީހުންގެ ކުޅަދާނަކަމާއި ފައިސާގެ ތަނަވަސްކަން ހުރިކަން މިންވަރަކުން، އެ
ކުއްޖާއަށް ތަނަވަސްކޮށްދިނުމަކީ އެމީހުންގެ އަސާސީ ވާޖިބެކެވެ.
3. އެ ކުއްޖާގެ މައިންބަފައިންނާ އެ ކުއްޖާ ބެލުމުގެ މަސްއޫލިއްޔާތު އެޅިފައިވާ އެހެނިހެން މީހުންނަށް، މި ހައްގު ކުއްޖާއަށް
ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި، މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ހުރިހާ ދައުލަތްތަކުން، އެ ދައުލަތްތަކުގެ ގައުމީ ހާލަތާއި ފުދުންތެރިކަން ހުރި
މިންވަރަކުން، އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދީ، އެފަދަ ހާލަތެއް މެދުވެރިވެއްޖެ ހިނދެއްގައި، މާއްދީ އެހީތެރިކަމާއި އެހީތެރިކަމުގެ
ޕްރޮގްރާމްތައް، ހާއްސަކޮށް ނިއުޓްރިޝަންއާއި، އައްނައުނާއި، ބޯހި ޔާވަހިމާ ގުޅޭ ދާއިރާތަކުން ހިންގަންޖެހޭނެއެވެ.
4. މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން، ކުއްޖާގެ މައިންބަފައިން ނުވަތަ ކުއްޖާ ބެލުމާ ހަވާލުވެފައިވާ ފަރާތުން،
އެބައިމީހުން ވަނީ އެކުއްޖާއާ އެއްގައުމެއްގައި، ނުވަތަ ތަފާތު ގައުމެއްގައި ނަމަވެސް، އެ ކުއްޖާއަށް ހަރަދުކުރާކަން
ޔަގީންކުރުމަށް އެކަށީގެންވާ ހުރިހާ ފިޔަވަޅުތަކެއް އަޅަންޖެހޭނެއެވެ. ހާއްސަކޮށް، އެ ކުއްޖާއަށް ހަރަދުކުރަން މަޖުބޫރުވާ ފަރާތްތައް
ދިރިއުޅެނީ އެ ކުއްޖާ ދިރިއުޅޭ ގައުމު ނޫން އެހެން ގައުމެއްގައި ކަމަށް ވާނަމަ، މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން މިކަމާ
ބެހޭ ބައިނަލްއަގުވާމީ އެއްބަސްވުންތަށް ސޮއިކޮށް، ބަލައިގަނެ، އެ ކަން ފަހިކުރުމަށްޓަކައި އެހެނިހެން ކަންކަން ކުރަންޖެހޭނެއެވެ.
މާއްދާ 28
1. ކޮންމެ ކުއްޖަކަށްމެ ތައުލީމު އުނގެނުމުގެ ހައްގު ލިބިގެންވާކަން ބަލައިގަނެ، ތަރައްގީވަމުން ދާ، ހަމަހަމަ ގޮތެއްގައި މި
ހައްގު ފޯރުކޮށްދެވޭކަން ޔަގީންކުރުމުގެ ގޮތުން، މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން:
(ހ) ފަށާ ތައުލީމަކީ މަޖޫބޫރު ކަމެއްކަމަށް ކަނޑައަޅާ، ފަށާ ތައުލީމު ހިލޭ ފޯރުކޮށްދީ؛
(ށ) އެކި ބާވަތުގެ މެދުމަދުރަސީ ތައުލީމު، އޭގެ ތެރޭގައި އާއްމު ތައުލީމާއި އަމަލީ މަސައްކަތުން ތައުލީމު އުގެނުން
ކުރިއެރުވުމަށް ބާރުއަޅާ، ކޮންމެ ކުއްޖަކަށްމެ ތައުލީމު ހާސިލުކުރުމުގެ ފުރުސަތު ހުޅުވާލާ، ހިލޭ ތައުލީމު ހާސިލުކުރުމުގެ
ފުރުސަތުތަކާއި ބޭނުންއޮތް ހާ ލަތްތަކުގައި އުނގެނުމަށްޓަކާ މާލީ އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުން ފަދަ، އެކަށީގެންވާ ފިޔަވަޅުތައް
އެޅާ؛
(ނ) އެކަށީގެންވާ ހުރިހާ ވަސީލަތެއް މެދުވެރިކޮށް، ޖާ ގަ އޮތް މިންވަރަކަށް، މަތީ ގައުލީމު ހާސިލުކުރުމުގެ ފުރުސަތު ހުޅުވާލާ
(ރ) ހުރިހާ ކުދިންނަށްމެ ތައުލީމާއި އަމަލީ މަސައްކަތުން އުނގެނުމުގެ މައުލޫމާތާއި ލަފާ ލިބޭނޭގޮތް ތަނަވަސްކޮށްދީ
(ބ) އާދަކޮށް ސްކޫލަށް ދިއުމަށް ބާރުއަޅާ، ސްކޫލުން ކެނޑޭ ކުދިންގެ އަދަދު ދަށްކުރަން ޖެހޭނެއެވެ.
2. މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން، ސްކޫލްތަކުގައި އަހުލާގު ހިފަހައްޓަނީ ކުއްޖާގެ އިންސާނީ ކަރާމާތާއި މި މުއާހަދާއާ

އެއް ގޮތަށްކަން ޔަގީންކުރުމަށް އެކަށީގެންވާ ހުރިހާ ފިޔަވަޅުތަކެއް އަޅަންޖެހޭނެއެވެ.
3. މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން، ތައުލީމާ ބެހޭ ކަންކަމުގައި ބައިނަލްއަގުވާމީ ގޮތުން އެއްބާރުލުންދީ، ހާއްސަކޮށް
ދުނިޔޭގައި ޖާހިލުކަމާއި ލިޔަންކިޔަން ނުދަންނަ މީހުން މަދުކުރުމަށް އެހީވެ، ސައިންޓިފިކް އަދި ޓެކްނިކަލް މައުލޫމާތާއި،
ކިޔަވާދިނުމުގެ ތަހުޒީބީ އުސޫލުތަށް އާއްމުކޮށް ލިބޭނޭގޮތް ހެދަންޖެހޭނެއެވެ.
މާއްދާ 29
1. މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން އެއްބަސްވާގޮތުގައި ކުއްޖާގެ ތައުލީމު ބައްޓަންކުރަންވާނީ:
(ހ) ކުއްޖާގެ ޝަހުސިއްޔަތާއި، ހުނަރާއި، ޖިސްމާނީ ގާބިލުކަން، އޭގެ އެންމެ ފުރިހަމައަށް ތަރައްގީކުރުމަށް ކަމަށައި؛
(ށ) އިންސާނީ ހައްގުތަކާއި، އަސާސީ މިނިވަންކަމާއި، އެކުވެރި ދައުލަތްތަކުގެ ޗާޓަރުގައިވާ އުސޫލުތަކަށް އިހުތިރާމު
ކުރިއަރުވައި؛
(ނ) ކުއްޖާގެ މައިންބަފައިންނަށާ އި، ސަގާފީ ގޮތުން އޭނާއަކީ ކަކުކަމާއި، އޭނާގެ ބަހަށާއި ޒާތީ ހަމަތަކާއި ދިރިއުޅޭ ގައުމެއްގެ
ގައުމީ ހަމަތަކަށާއި، އޭނާ އުފަންވީ ގައުމުގެ ގައުމީ ހަމަތަކާއި އޭނާ ނިސްބަތްވާ މަދަނިއްޔަތު ނޫން އެހެން މަދަނިއްޔަތު ތަކަށް
އޮންނަ އިހްތިރާމް ކުރިއަރުވައި؛
(ރ) ހުރިހާ މީސްތަކުނަށާއި، ދަރިފަސްކޮޅާއި، ގައުމީ އަދި ދީނީ ގްރޫޕްތަކާށައި އިންޑިޖިނަސް މީހުންގެ މެދުގައި ރަހުމަތްތެރިކަން
އާލާކޮށް، ބަލައިގަންނަ، ސުލްހަވެރި، ތަހައްމަލުކުރާ، އަދި ޖިންސުތަކަށް ހަމަހަމަކަން އޮންނަ، މިނިވަން މުޖުތަމައުއެއްގައި
ޒިންމާދާރު ދިރިއުޅުމެއް އުޅުމަށް ކުއްޖާ ތައްޔާރުކޮށް؛
(ބ) ތޮބީއީ މާހައުލަށް އޮންނަ އިހްތިރާމް ތަރައްގީކުރުމުގެ މައްޗަށެވެ.
2. ތައުލީމު ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި ގެންގުޅެންޖެހޭ ހަމަތައް ކަމުގައި މި މާއްދާގެ ޕެރެގްރާފް 1 ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ
މަތިންނާއި، މަދުވެގެން ހުނަންޖެހޭނެކަމަށް އެ ދައުލަތަކުން ކަނޑައަޅާ މިންގަނޑުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތަށް، ވަކި ވަކި މީހުންނާއި
އެކި އެކި ގުނަވަންތަކުން ތައުލީމީ މުއައްސަސާތައް ސީދާ ގާއިމުކުރުމަށް ލިބިފައިވާ މިނިވަންކަމަށް ހުރަސްއެޅޭގޮތަށް، މި
މާއްދާއާއި މާއްދާ 28 ގައިވާ އެއްވެސް ބައެއް މާނަކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ.
މާއްދާ 30

ނަސްލީ، ދީނީ އަދި ބަހުގެ މައިނޯރިޓީތައް ނުވަތަ އިންޑިޖިނަސް މީހުން ހިމެނޭ ދައުލަތްތަކުގައި، އެފަދަ މައިނޯރިޓީއަކަށް ނުވަތަ
އިންޑިޖިނަސް ބަޔަކަށް ނިސްބަތްވާ ކުއްޖަކަށް، އޭނާގެ ގުރޫޕްގައި ހިމެނޭ އެހެނިހެން މީހުންނާ އެކު، މުޖުތަމައުއެއްގެ ގޮތުގައި،
އޭނާގެ އަމިއްލަ ސަގާފަތާށާއި، އަމިއްލަ ދީނީ ކަންކަމުގައި ޝާމިލުވެ އުޅުމަށާއި، އޭނާގެ ދީނީ ކަންކަން ހާމަކުރުމަށާއި، އަމިއްލަ
ބަސް ބޭނުންކުރުމުގެ ހައްގުން މަހުރޫމުކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ.
މާއްދާ 31
1. މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން، ކުއްޖާއަށް އަރާމްކުރުމާއި، ކުޅިވަރުކުޅުމާއި، ކުއްޖާގެ އުމުރާއި ސަގާފީ ހަޔާތާއި
އާރޓްސް ގެ ރޮނގުން، ކުއްޖާގެ އުމުރާއި އެކަށީގެންވާފަދަ މުނިފޫހިފިލުވުމުގެ ހަރަކާތްތަކުގައި ބައިވެރިވެ އުޅުމުގެ ހައްގު
ބަލައިގަންނަންޖެހޭނެއެވެ.
2. މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން، ކުއްޖާއަށް ސަގާފީ އަދި އާޓިސްޓިކް ހަޔާތެއްގައި ފުރިހަމައަށް ބައިވެރިވުމުގެ
ހައްގަށް އިހްތިރާމްކޮށް، މި ހައްގު ކުރިއަރުވައި، ސަގާފީ، އާޓިސްޓިކް، މުނިފޫހިފިލުވުމުގެ އަދި އަރާމްކުރުމުގެ ހަރަކާތްތަކުގައި
ބައިވެރިވެ އުޅުމަށް ބާރުއަޅަންޖެހޭނެއެވެ.
މާއްދާ 32
1. މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން، ކުއްޖާގެ އިގްތިސޯދީ ފައިދާ ނާޖާއިޒް ގޮތުގައި ނެގުމުން ރައްކާތެރިވެ ހުރުމުގެ
ހައްގާއި، ކުއްޖާގެ ތައުލީމަށް ގެއްލުން ހުރި ނުވަތަ ބުރުއަރާ ފަދަ، ނުވަތަ އޭނާގެ ސިއްހަތަށާއި، ޖިސްމާނީ، ނަފްސާނީ،
ރަނގަޅާއިނުބައި ވަކިކުރުމުގެ މިންގަނޑުތަކާއި، އިޖްތިމާއި ތަރައްގީއަށް ގެއްލުންވާފަދަ އެއްވެސް މަސައްކަތެއްގައި ޝާމިލު
ކުރުވުމުން ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ހައްގު ބަލައިގަންނަންޖެހޭނެއެވެ.
2. މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން، މި މާއްދާގައިވާ ކަންކަން ޔަގީންކޮށް ތަންފީޒު ކުރުމަށްޓަކައި ގާނޫނީ، އިދާރީ،
އިޖްތިމާއީ އަދި ތައުލީމީ ފިޔަވަޅުތައް އަޅަންޖެހޭނެއެވެ. މި މަގުސަދު ހާސިލުކުރުމަށްޓަކައި، މި މުއާހަދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ
ގުޅުންހުރި އެހެނިހެން ކަންކަމާއި ބައިނަލްއަގުވާމީ އާލާތްތަކަށް ރިއާޔަތްކުރުމާ އެކު، ހާއްސަކޮށް، މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ
ދައުލަތްތަކުން؛
(ހ) މަސައްކަތް ކުރަން ފެށޭނޭ އެންމެ ހަގު އުމުރެއް، ނުވަތަ އުމުރުތަކެއް ކަނޑައަޅާއި؛

(ށ) މަސައްކަތުގެ ހާލަތްތަކާ މަސައްކަތުގައި ހޭދަކުރެވޭނޭ ވަގުތު، އެކަށީގެންވާ ގާނުނެއްގެ ތެރެއިން ކަނޑައަޅާ؛
(ނ) މި މާއްދާ ތަންފީޒުކުރުމަށްޓަކައި އެކަށީގެންވާ އަދަބުތަކާ ފިޔަވަޅުތައް ކަނޑައަޅަންޖެހޭނެއެވެ.
މާއްދާ 33
މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން، ގާނޫނާ ހިލާފު މަސްތުވާ ތަކެއްޗާއި، ކުއްޖާގެ ނަފްސާނީ ހާލަތައް ބަދަލު އަންނަފަދަ
ތަކެތި ކަމުގައި އެ ކަމާބެހޭ ބައިނަލްއަގުވާމީ އެއްބަސްވުންތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ތަކެތި ބޭނުންކުރުމުން ކުއްޖާ
ރައްކާތެރިކުރުމަށާއި، އެފަދަ ތަކެތި ގާނޫނާ ހިލާފަށް އުފެއްދުމާއި ގަނެވިއްކުމުގެ ވަގު ވިޔަފާރިކުރުމުގައި ކުއްޖާ ޝާމިލުކުރުވުން
ހުއްޓުވުމުގެ ގޮތުން، ގާނޫނީ، އިދާރީ، އިޖްތިމާއީ، އަދި ތައުލީމީ ފިޔަވަޅުތައް އަޅަންޖެހޭނެއެވެ.
މާއްދާ 34
ކުއްޖާގެ ޖިންސީ ފައިދާ ނެގުމާއި، ކުއްޖާއަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރުންމުން ރައްޖާތެރިކުރުމަށް އަޅަންޖެހޭ ހުރިހާ ފިޔަވަޅެއް، މި
މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން އަޅަންޖެހޭނެއެވެ. މި މަގުސަދު ހާސިލުކުރުމަށްޓަކައި، ހާއްސަކޮށް ގައުމީ ގޮތުންނާއި، ދެ
ގައުމު ދޭތެރޭގައްޔާއި، ގިނަގުނަ ގައުމުތަކުގެ މެދުގައި އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ތެރޭގައި:
(ހ) ކުއްޖާއަށް މަޖުބޫރުކޮށްގެން، ގާނޫނާ ހިލާފު ޖިންސީ ހަރަކާތެއްގައި ބައިވެރިކުރުވުން ހުއްޓުވުން ؛
(ށ) ހަށިވިއްކުމާއި އެހެންވެސް ގާނޫނާ ހިލާފު ޖިންސީ ހަރަކާތެއްގެ ތެރެއިން ކުއްޖާގެ ފައިދާ ނަހަމަގޮތުގައި ނެގުން ހުއްޓުވުން ؛
(ނ) އޮރިޔާންކާޑުގެ ހަރަކާތްތަކާއި، އޮރި ޔާ ންކާޑު ގެ ތަ ކެތި އު ފެ އް ދުމު ގައި ކު އް ޖާ ގެ ފައިދާ ނަހަމަގޮތުގައި ނެގުން ހުއްޓުވުން
ހިމެނެއެވެ.
މާއްދާ 23
އެއްވެސް ގޮތަކަށް، އެއްވެސް މަގުސަދެއްގައި، ކުދިން ވަގަށްނެގުމާއި، ވިއްކުމާއި، ވަގުވިޔަފާރިކުރުން ހުއްޓުވުމަށްޓަކައި، މި
މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން، ގައުމީގޮތުންނާއި، ދެގައުމު ދޭތެރޭގައްޔާއި، ގިނަގުނަ ގައުމުތަކުގެ މެދުގައި، އަޅަން
އެކަށީގެންވާ ހުރިހާ ފިޔަވަޅެއް އަޅަންޖެހޭނެއެވެ.

މާއްދާ 36
މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން، ކުއްޖާގެ މަސްލަހަތަށް ގެއްލުންވާފަދަ ގޮތަކަށް، ނަހަމަގޮތުގައި ކުއްޖާގެ ނާޖާއިޒްފައިދާ
ނެގޭނޭ ހުރިހާ ކަންކަމަކުން ކުއްޖާ ރައްކާތެރިކުރަންޖެހޭނެއެވެ.
މާއްދާ 37
މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން ތިރީގައިވާ ކަންކަން ޔަގީންކުރަޖެހޭނެއެވެ.
(ހ) އެއްވެސް ކުއްޖަކަށް އަނިޔާކޮށް، ދަށުދަރަޖައިގެ ލާއިންސާނީ އަމަލުތައް، ނުވަތަ އަދަބުތައް ދީގެން ނުވާނެއެވެ. މަރުގެ
އަދަބާއި، ދޫކޮށްލުމުގެ ފުރުސަތު ނެތްގޮތަކަށް އުމުރަށް ޖަލަށްލުމުގެ އަދަބު، އަށާރަ އަހަރުން ދަށުގެ ކުއްޖަކު ކުރާ ކުށެއްގެ
ސަބަބުން، އެކުއްޖާގެ މައްޗަށް ތަންފީޒުކޮށްގެން ނުވާނެކަމާއި ؛
(ށ) ގާނޫނާ ހިލާފަށް، އުސޫލަކާ ނުލައި، އެއްވެސް ކުއްޖަކު، އެކުއްޖެއްގެ މިނިވަންކަމުން މަހުރޫމުކޮށްގެން ނުވާނެ. ކުއްޖަކު
ހައްޔަރުކޮށް، ބަންދުކޮށް ނުވަތަ ޖަލަށްލާންވާނީ ގާނޫނާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތީން، އެޅެން އޮތް އެންމެ ފަހު ފިޔަވަޅެއްގެ
ގޮތުގައި، އެކަށީގެންވާ އެންމެ ކުރު މުއްދަތަކަށް ކަމާއި؛
(ނ) މިނިވަންކަމުން މަހުރޫމުކުރެވިފައިވާ ކޮންމެ ކުއްޖަކަށްމެ ކަންކުރަންވާނީ އިންސާނިއްޔަތުކަމައި، ކޮންމެ އިންސާނަކަށްމެ
ތޮބީއީގޮތުން ލިބިގެންވާ ގަދަރާއި އިހްތިރާމާ އެކު، އެ ކުއްޖާގެ އުމުރާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތީންނެވެ. ހާއްސަކޮށް، އެއީ އޭނާގެ
މަސްލަހަތަށް އެންމެ ހެޔޮ ގޮތް ކަމުގައި ނުފެންނަ ހާލަތްތަކުގައި މެނުވީ، މިނިވަންކަމުން މަހުރޫމުކުރެވިފައިވާ ކޮންމެ ކުއްޖަކުމެ
ބަހައްޓަންވާނީ ބޮޑެތީ މީހުންނާ ވަކީންނެވެ. އަދި މިނިވަންކަމުން މަހުރޫމު ކުރެވިފައިވާ ކޮންމެ ކުއްޖަކަށްމެ، ހާއްސަ
ހާލަތްތަކުގައި މެނުވީ، އޭނާގެ އާއިލާއާ މުއާމަލާތްކޮށް، އެފަރާތްތަކުން އޭނާއަށް ޒިޔާރަތްކުރުމުގެ މަގު ފަހިވެފައި އޮންނަން
ޖެހޭނެކަމާއި؛
(ރ) މިނިވަންކަމުން މަހުރޫމުކުރެވިފައިވާ ކޮންމެ ކުއްޖަކަށްމެ، އެންމެ އަވަސް ފުރުސަތެއްގައި ގާނޫނީ އެހީތެރިކަމާއި އެކަށީގެންވާ
އެހެނިހެން އެހީތެރިކަން ހޯދުމުގެ ހައްގާއި، މިނިވަންކަމުން އެނާ މަހުރޫމުކުރެވިފައިވާ ހާލަތްތަކާ ދެކޮޅަށް، ކޯޓެއްގެ ކުރިމަތީގައި
ނުވަތަ އެހެނިހެންވެސް، އެކަމަށް ގާބިލު، މިނިވަން، އަދި ވަކިފަރާތަކަށް ނުޖެހޭ ކަމާ ބެހޭ ފަރާތެއްގެ ވަކާލާތުކުރުމުގެ ހައްގާއި،
މިނިވަންކަމުން އެ ކުއްޖާ މަހުރޫމުކުރެވިފައިވާ ހާލަތާ މެދު އަވަހަށް ގޮތެއް ނިންމުމުގެ ހައްގު ލިބެންޖެހޭނެކަމެވެ.
މާއްދާ 38

1. މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން، ހަތިޔާރުއެޅި ހަމަނުޖެހުންތަކާ ގުޅޭ ބައިނަލްއަގުވާމީ ހިއުމެނިޓޭރިއަން ގާނޫނުތަކައި
ގަވައިދުތަކުގައިވާ ކުޑަކުދިންނާ ބެހޭ ބައިތަކަށް ހުރުމަތްތަކެރިކޮށް ހިތަންޖެހޭނެއެވެ.
2. ފަނަރަ އަހަރު ނުފުރޭ ކުދިން އުދުވާނީ ހަރަކާތެއްގައި ސީދާގޮތުން ބައިވެރި ނުވާކަން ޔަގީންކުރުމަށްޓަކައި އެކަށީގެންވާ ހުރިހާ
ފިޔަވަޅެއް މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން އަޅަންޖެހޭނެއެވެ.
3. މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން، ދިފާއީ ބާރުތަކުގެ ތެރެއަށް ފަނަރަ އަހަރު ނުފުރޭ ކުދީން ވެއްދުމުން
އެއްކިބާވާންޖެހޭނެއެވެ. ފަނަރަ އަހަރު ފުރިފައި، ނަމަވެސް އަށާރަ އަހަރު ނުފުރޭ ކުދީން ދިފާއީ ބާރުތަކަށް ވެއްދުމުގައި ވީ
ވަރަކުން ސަމާލުކަން ދޭންވާނީ އުމުރުން ދޮށީ ކުދިން ވެއްދުމަށް މަށެވެ.
4. މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން، ހަތިޔާރުއެޅި ހަމަނުޖެހުންތަކުގައި އާއްމު އާބާދީ ރައްކާތެރިކުރުމާ ބެހޭ
ބައިނަލްއަގުވާމީ ހިއުމެނިޓޭރިއަން ގާނޫނުތަކުން އެ ދައުލަތަކަށް ލާޒިމުކުރާ ކަންތައްތަކާ އެއްގޮތްވާގޮތުގެ މަތީން، ހަނގުރާމައެޅި
ހަމަނުޖެހުންތަކުގައި އަސަރުކުރާ ކުދިންނަށް އަޅާލުމާ ރައްކާތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމަށް، އެޅެންހުރި ހުރިހާ ފިޔަވަޅެއް
އަޅަންޖެހޭނެއެވެ.
މާއްދާ 39
މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން، އެކުއްޖަކަށް އެއްވެސް ހާލަތެއްގައި އަޅާނުލުމާއި، ނާޖާއިޒްފައިދާ ނެގުމާއި،
ގޯނާކުރުމާއި؛ އަނިޔާކުރުމާއި، އިހާ ނެތި، ލާއި ން ސާ ނީ ދަ ށު ދަ ރަ ޖައި ގެ އަމަލުތައް ތަހައްމަލުކޮށްފައިވާ ކުއްޖަކަށް، ނުވަތަ
ހަތިޔާރުއެޅި ހަމަނުޖެހުމެއް ތަހައްމަލުކޮށްފައިވާ ކުއްޖަކަށް، އެނާގެ ޖިސްމާނީ އަދި ނަފްސާނީ ދުޅަހެޔޮކަމަށް އަނބުރާ
ރުޖޫއަވުމާއި، މުޖުތަމައުގެ ތެރޭގައި އަލުން ހަރަކާތްތެރިވެއުޅުން މަގުފަހިކޮށް ކުރިއެރުވުމަށް އެކަށީގެންވާ ހުރިހާ ފިޔަވަޅެއް
އަޅަންޖެހޭނެއެވެ.
މާއްދާ 40
1. ޖިނާއީ ގާނޫނަކާ ހިލާފުވެފައިވާކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ކޮންމެ ކުއްޖަކާ މެދުގައިވެސް އަމަލުކު ރަން ވާނީ އޭނާގެ ކަރާމާތާއި

އަގު ހިފެހެއްޓޭފަދަ ގޮތަކަށް، އެހެނިހެން މީހުންގެ އިންސާނީ ހައްގުތަކާ އަސާސީ މިނިވަންކަމަށް އެ ކުއްޖާ ކުރާ އިހްތިރާމަށް
ހިތްވަރުލިބޭފަދަ ގޮތަކަށް، އަދި އެކުއްޖާގެ އުމުރާއި އެއްގޮތްވާގޮތުމަތީން، އޭނާ އަނބުރާ މުޖުތަމައުގެ ތެރޭއަށް ރުޖޫއަވެ،
ބިނާކުރެނިވި ދައުރެއް އަދާކުރުމަށް މަގުފަހިވާފަދަ ގޮތަކަށެވެ.
2. މި މަގުސަދުތައް ހާސިލުކުރުމަށްޓަކައި، ބައިނަލްއަގުވާމީ އާލާތްތަކުގައިވާ ކަންކަމަށް ރިއާޔަތްކުރުމަށްފަހު، މި މުއާހަދާގައި
ބައިރިވާ ދައުލަތްތަކުން:
(ހ) ކުއްޖަކު އަމަލެއް ކުރިއިރު، ނުވަތަ ކަމެއް ނުކޮށް ދޫކޮށްލިއިރު، ގައުމީ އަދި ބައިނަލްއަގުވާމީ ގާނޫނުގައި އެ ކަމަކީ މަނާ
ކަމެއްގެ ގޮތުގައި ކަނޑައަޅާފައި ނުވާނަމަ، އެކަމާ ގުޅިގެން އެކުއްޖާގެ މައްޗަށް ޖިނާއީ ތުހުމަތެއް ކޮށްގެން ނުވާނެކަން
(ށ) ޖިނާއީ ގާނޫނަކާ ހިލާފުވެފައިވާކަމަށް އެކުއްޖެއްގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ކޮންމެ ކުއްޖަކަށްމެ، ތިރީގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަން ޔަގީންކުރަންޖެހޭނެއެވެ.
(1) ކުއްޖަކު ކެށެއް ކޮށްފިކަން، އެކަށީގެންވާ މިންވަރެއްގެ ޝައްކެއްނެތި، ޝަރީއަތުގައި ސާބިތުނުކުރެވޭނަމަ އެކުއްޖަކީ ކުށެއް
ނެތް ކުއްޖަކު ކަމުގައި ބެލުމުގެ ހައްގު؛
(2) އެ ކުއްޖަކަށް، އޭނާއައާ ދެކޮޅަށް އުފުލިފައިވާ ދައުވާ ތަކަކީ ކޮބައިކަން ވަގުތުން އެންގުމުގެ ހައްގާއި، އެކަށީގެންވާ
ހާލަތްތަކުގައި، އޭނާގެ މައިންބަފައިން ނުވަތަ ގާނޫނީ ބެލެނިވެރިޔާ މެދުވެރިކޮށް އޭނާއަށް އެކަން އެންގުމާއި، އޭނާގެ ގާނޫނީ
ދިފާއު ތައްޔާރުކުރުމުގައްޔާއި ހުށެހެޅުމުގައި އޭނާގެ ގާނޫނީ އަދި އެހެނިހެން އެހީތެރިކަން ލިބުން ؛
(3) ކުއްޖާގެ މައްސަލަ، ލަސްނުކޮށް، ގާބިލު، މިނިވަން އަދި ތައައްސުބުން އެއްކިބާވެފައިވާ ކަމާ ބެހޭ ފަރާތަކުން ނުވަތަ އަދުލް
އިންސާފު ގާއިމުކުރުމުގެ ބާރު ލިބިފައިވާ ގުނަވަނަކުން، ކުއްޖާގެ އުމުރަށާއި، ހާލަތާއި، އޭނާގެ މައިންބަފައިން ނުވަތަ ގާނޫނީ
ބެލެނިވެރިންނަށް ވިސްނުމަށްފަހު، އެއީ އެ ކުއްޖާގެ މަސްލަހަތަށް އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތްކަމަށް ފެންނަ ހިނދެއްގައި، އޭނާގެ
ގާނޫނީ އަދި އެހެނިހެންވެސް އެހީތެރިންވެސް ތިބެގެން، ގާނޫނާ އެއްގޮތަށް، އެ މައްސަލައިގެ މިނިވަން އަޑުއެހުންތައް ބޭއްވުން؛
(4) ބަޔާންދިނުމަށް، ނުވަތަ ކުށަށް އެއްބަސްވުމަށް މަޖުބޫރުކަމެއް އޮވެގެން ނުވާނެކަމާއި، ހަމަހަމަކަމާއި އެކު ކުއްޖާއާ ދެކޮޅަށް
ހުށަހަޅާ ހެކިވެރިންނާ ސުވާލުކުރުމާއި، ކުއްޖާގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާ ހެކިވެރިން ބައިވެރިކޮށް ސުވާލު ކުރުމުގެ ފުރުސަތު؛
(5) ޖިނާއީ ގާނޫނާ ކުއްޖާ ހިލާފުވެފައިވާކަމަށް ބެލެވޭ ހިނދެއްގައި، އެމައްސަލައާއި، އެމައްސަލައާ ގުޅިގެން އަޅާފައިވާ
ފިޔަވަޅުތައް، އެ ފިޔަވަޅުތައް އަޅާފައިވާ ފަރާތަށްވުރެ މަތީ ފަންތީގެ، ގާބިލު، މިނިވަން، އަދި ތައައްސުބުން އެއްކިބާފެވައިވާ ކަމާ
ބެހޭ ފަރާތަކުން، ނުވަތަ އަދުލު އިންސާފު ގާއިމުކުރުމުގެ ބާރު ލިބިފައިވާ ފަރާތަކުން، ގާނޫނާ އެއްގޮތްވާގޮތުގެ މަތީން،
މުރާޖާކުރުން؛
(6) މައްސަލައިގައި ބޭނުންކުރެވޭ ބަސް ކުއްޖާއަށް ދޭހަ ނުވާ ނަމަ، ނުވަތަ އެ ބަހުން ކުއްޖާއަށް ވާހަކަދައްކަން ނޭންގޭނަމަ،
ތަރުޖަމާނެއްގެ އެހީތެރިކަން، އަގަކާ ނުލާ ފޯރުކޮށްދިނުން؛
(7) މައްސަލައިގެ ހުރިހާ މަރުހަލާތަކެއްގައި އެ ކުއްޖާގެ ޒާތީ މިނިވަންކަމަށް އިހްތިރާމްކުރުން؛

3. ޖިނާއީ ގާނޫނަކާ ހިލާފުވެފައިވާ ކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުދިންނާ ގުޅޭގޮތުން ގާނޫނުތަކާއި، އިޖުރާއަތުތަކާ، ކުޑަކުދިންގެ
ކަންކަމާ ބެހޭ މުއައްސަސާތައް ގާއިމުކުރުމަށް، މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން ބާރުއަޅަންޖެހޭނެއެވެ. އޭގެތެރޭގައި
ހާއްސަކޮށް:
(ހ) ކުއްޖާގެ ގައިގައި ޖިނާއީ ހައްގަކާ ހިލާފުވުމުގެ ގާބިލިއްޔަތުކަން ހުންނާނެ، ނުވަތަ އެފަދަ ހައްގަކާ ހިލާފުވެފައިވާކަމަށް
ބެލެވޭނޭ އެންމެ ހަގު އުމުރެއް ކަނޑައެޅުން؛
(ށ)ކުއްޖާއާ ގޫޅޭ އެފަދަ މައްސަލަތަކުގައި، އެކަށީގެންވާ ހަލަތްތަކުގައި، އަދި އެގޮތަށް ކަންކުރުމަށް ބުރަވެވޭ ހާލަތަތްތަކުގައި،
އަދި އިންސާނީ ހައްތުގަކާ ގާނޫނީ ރައްކާތެރިކަމަށް ފުރިހަމައަށް އިހްތިރާމްކުރުމަށްފަހު، މައްސަލައާ ގުޅިގެން އަޅާ ފިޔަވަޅުތައް،
އަދުލު އިންސާފު ގާއިމުކުރުގެ ނިޒާމުގެތެރެއަށް ނުވެއްދުން ހިނެމެނެއެވެ.
4. އަޅާލުމާއި، އިރުޝާދާއި، ސުޕަވިޝަން އޯޑަރ ތަކާއި، ކަ އު ން ސަލި ން އާއި، ޕް ރޮ ބޭޝަން އާއި، ފޮސްޓަރ ކެއާ އާއި،
ތައުލީމާއި އަމަލީ މަސައްކަތުގެ ތަމްރީން ޕަރޮގްރާމްތަކާއި މުއައްސަސާއަކުން ލިބޭ އެފަދަ އެހެނިހެން ކަންކަން، ކުއްޖާއާ މެދު
ކަން ކުރެވެނީ އޭނާގެ ސިއްހަތާއި އެއްގޮތްވާގޮތުގެ މަތިންކަން ޔަގީންކުރުމަށްޓަކައި، އޭނާއާ މެދު ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ކުށައި
ހާލަތާ އެއްގޮތްވާގޮތުގެ މަތީން، ކުއްޖާއަށް ލިބެން ހުންނަންޖެހެނެއެވެ.
މާއްދާ 41
ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ލިޔުންތަކުގާ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމަކީ މި މުއާހަދާގައިވާ ކަންކަމަށް ވުރެ ކުޑަކުދިންގެ ހައްގުތަކާ ބެހޭ
އެ ހައްގުތައް ހަގީގަތަކަށް ހެދުމަށް ފުރިހަމަ ކަންކަންކަމަށްވާ ނަމަ، އެ ކަންކަމަށް، މި މުއާހަދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމުގެ
ސަބަބުން، އެއްވެސް އަސަރެއް ކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ.
(ހ) މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތެއްގެ ގާނޫނުތައް، ނުވަތަ؛
(ށ) އެ ދައުލަތަކުން އަމަލުކުރަންފަށާފައިވާ ބައިނަލްއަގުވާމީ ގާނުނުތަކެވެ.
ދެވަނަ ބައި
މާއްދާ 42

މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން، މި މުއާހަދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަން، އެކަށީގެންވާ ހަރަކާތްތަކުގެތެރެއިން،
ކުޑަކުދިންނާއި ބޮޑެތިމީނުންނަށް އިނގޭނޭހެން އާއްމުކުރަން އެއްބަސްވާންވާނެއެވެ.
މާއްދާ 43
1. މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވެފައިވާ ދައުލަތްތަކުން މި މުއާހަދާގައި ވާ ކަންކަން ހަގީގަތަކަށް ހެދުމަށްޓަކައި މަސައްކަތްކުރާ
މިންވަރު ބެލުމަށްޓަކައި ކުޑަކުދިންގެ ހައްގުތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީ އެއް ގާއިމުކޮށް، މި ކޮމިޓީއިން ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ
މަސްއޫލިއްޔަތު އުފުލަންޖެހޭނެއެވެ.
2. ކޮމިޓީގައި ތިބޭނީ، ލާމަސީލު އަހުލާގުގެ، މި މުއާހަދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދާއިރާތަކާ ބެހޭގޮތުން ކުޅަދާނަކަން
ސާބިތުކޮށްފައިވާ، އަށާރަ މާހިރުންނެވެ. ކޮމިޓީއަށް އިންތިހާބު ކުރާ މެމްބަރުން މަސައްކަތްކުރާނީ އެމީހުންގެ އަމިއްލަ
ހައިސިއްޔަތުންނެވެ. މި ކޮމިޓީއަށް މެމްބަރުން އިންތިހާބުކުރާނީ މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން، އެ ދައުލަތްތަކަށް
ނިސްބަތްވާ މީހުން، ދުނިޔޭގެ އެކި ކަންކޮޅުތަކުގެ ގައުމުތަކަށް ހަމަހަމަވާނޭހެންނާއި، އެކި ކަހަލަ ޝަރުއީ ނިޒާމުތަކުގެ މީހުން
އެކުލެވިގެންވާފަދަ ގޮތަކަށެވެ.
3. ކޮމިޓީއަށް މެމްބަރުން ހޮވާނީ މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން ހުށަހަޅާ ނަންތަކަށް އަހާ ސިއްރު ވޯޓަކުންނެވެ.
ކޮންމެ ދައުލަތަކަށްވެސް އެ ގައުމަށް ނިސްބަތްވާ އެކަކުގެ ނަން ހުށެހެޅިދާނެއެވެ.
4. މި މުއާހަދާއަށް އަމަލުކުރަން ފަށާ ތާރީހުން ފެށިގެން ފުރަތަމަ ހަމަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި ކޮމިޓީގެ ފުރަތަމަ އިންތިހާބު
ބާއްވަންޖެހޭނެއެވެ. އެއަށް ފަހު ކޮންމެ ދެ އަހަރަކުން އެއްފަހަރު، ކޮމިޓީގެ އިންތިހާބު ބާއްވަންޖެހޭނެއެވެ. ކޮންމެ
އިންތިހާބެއްގެވެސް ހަތަރު މަސް ކުރިން، އެކުވެރި ދައުލަތްތަކުގެ ސެކްރެޓެރީ ޖަނަރަލް، މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ
ދައުލަތްތަކަށް ސިޓީ ފޮނުވައި، އެ ދައުލަތަކުން ހުށަހަޅާ ނަންތައް، ދެމަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި ހުށެހެޅުމަށް ދައުވަތުދޭންވާނެއެވެ.
އެއަށްފަހު، ސެކްރެޓްރީ ޖަނަރަލް، ގައުމުތަކުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނަންތައް އަކުރު ތަރުތީބުން ތަރުތީބުކޮށް، އެ ނަމެއް ހުށެހެޅި
ދައުލަތެއް އިނގޭނޭހެން ލިސްޓެއް އެކުލަވާލައި، މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކަށް ފޮނުވަންޖެހޭނެއެވެ.
5. އިންތިހާބުތައް ބާއްވަންވާނީ މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކަށް ސެކްރެޓެރީ ޖަނަރަލް ގޮވާލާ ބައްދަލުވުންތަކެއްގައި،
އެކުވެރި ދައުލަތްތަކުގެ މައި މަރުކަޒުގައެވެ. މި ބައްދަލުވުންތަކުގެ ކޯރަމް ހަމަވާނީ މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުގެ
ތެރެއިން ތިންބައިކުޅަ ދެބައި ދައުލަތުން ހާޒިރުވުމުންނެވެ. ކޮމިޓީއަށް މީހަކު ހޮވޭނީ، އޭނާއަށް އެންމެ ގިނަ ވޯޓު ލިބި، ވޯޓަށް

ހާޒިރުވެ ވޯޓުލީ ދައުލަތްތަކުގެ ސާފު މެޖޯރިޓީ ވޯޓު ލިބުމުންނެވެ.
6. ކޮމިޓީއަށް މެމްބަރުން އިންތިހާބުކުރެވޭނީ ހަތަރު އަހަރުގެ ދައުރަކަށެވެ. އަލުން ނަން ހުށަހަޅައިފިނަމަ، އަލުން
އިންތިހާބުވުމުގެ ފުރުސަތު އެ މީހަކަށް އޮންނާނެއެވެ. ފުރަތަމަ އިންތިހާބުގައި ކޮމިޓީއަށް އިންތިހާބުކުރެވޭ މެމްބަރުންގެ ތެރެއިން
ފަސް މެމްބަރުންގެ ދައުރު ދެ އަހަރު ފަހުން ހަމަވާނެއެވެ. މި ފަސް މެމްބަރުން ހޮވާނީ ފުރަތަމަ އިންތިހާބަށް ފަހު،
ބައްދަލުވުމުގެ މުގައްރިރު ނަގާ ގުރުއަތަކުންނެވެ.
7. ކޮމިޓީގެ މެމްބަރަކު މަރުވެއްޖެނަމަ، ނުވަތަ އިސްތިއުފާދީފިނަމަ، ނުވަތަ އެހެން އެއްވެސް ސަބަބަކަށްޓަކައި މަގާމުގެ
މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އަދާ ނުކުރެވޭނެ ކަމަށް ހުށަހަޅައިފި ހާލަތެއްގައި، އެ މެމްބަރަކު ނޮމިނޭޓްކޮށްފައިވާ ދައުލަތަކުން، އެދައުލަތަށް
ނިސްބަތްވާ މާހިރަކު، ދައުރުގެ ބާކީ އޮތް މުއްދަތު ފުރިހަމަކުރުމަށްޓަކައި، ކޮމިޓީގެ އިޒުނައާ އެކު، އެ މަގާމަށް
އިސްކުރަންވާނެއެވެ.
8. ކޮމިޓީގެ އިޖުރާއަތުތަކުގެ ގަވައިދުތައް، ކޮމި ޓީއި ން އަމި އް ލަ އަ ށް ކަނޑަ އަ ޅަ ންވާ ނެ އެވެ .
9. ކޮމިޓީގެ އޮފިސަރުން، ދެ އަހަރުގެ މުއްތަކަށް، ކޮމިޓީއިން އިންތިހާބުކުރަންވާނެއެވެ.
10. ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުންތައް ބާއްވަންވާނީ އެކުވެރި ދައުލަތްތަކުގެ މައި މަރުކަޒުގައި، ނުވަތަ ކޮމިޓީއިން ކަނޑައަޅާ، ކޮމިޓީއަށް
އަށް ފަސޭހެ އެހެން ތަނެއްގައެވެ. އާދައިގެ މަތިން، އަހަރަކު އެއްފަހަރު ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުމެއް ބާއްވަންވާނެއެވެ. މި މުއާހަދާގައި
ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުގެ ބައްދަލުވުމެއްގައި ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުންތައް ކުރިއަށްދާނޭ ދިގުމިނެއް ކަނޑައަޅާ، އެކަށީގެންވާ
ހާލަތްތަކުގައި މުރާޖައާކުރެވިދާނެއެވެ. މިފަދަ ނިންމުމަކަށް އަމަލުކުރެވޭނީ އާއްމު މަޖިލީހުން ފާސްކުރުމުންނެވެ.
11. މި މުއާހަދާގެ ދަށުން ކޮމިޓީއާ ހަވާލުކުރެވިފައިވާ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް ރަނގަޅަށް އަދާކުރުމަށް ބޭނުންވާ މުއައްޒަފުންނާއި
ވަސީލަތްތައް، އެކުވެރި ދައުލަތްތަކުގެ ސެކްރެޓެރީ ޖެނަރަލް ފޯރުކޮށްދޭންޖެހޭނެއެވެ.
12. އާއްމު މަޖިލީހުގެ ހުއްދައާއެކު، އާއްމު މަޖިލީހުން ކަނޑައަޅާ ގޮތްތަކެއްގެ މަތީން، އެކުވެރި ދައުލަތްތަކުން، މި މުއާހަދާގެ
ދަށުން އެކަލަވާލާފައިވާ ކޮމިޓީގެ މެމްބަރުންނަށް މުސާރައެއް ލިބޭނެއެވެ.
މާއްދާ 44

1. މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން، މި މުއާހަދާގައިވާ ހައްގުތައް ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި އަޅާފައިވާ ފިޔަވަޅުތަކުން
ލިބިފައިވާ ކުރިއެރުންތައް ބަޔާންކޮށް އެކުލަވާލާފައިވާ ރިޕޯޓުތައް، އެކުވެރި ދައުލަތްތަކުގެ ސެކްރެޓްރީ ޖަނަރަލް މެދުވެރިކޮށް
ކޮމިޓީއަށް ހުށަހަޅަންޖެހޭނެއެވެ.
(ހ) މި މުއާހަދާއަށް އަމަލުރަން ފަށާތާ ދެއަހަރުގެ ތެރޭގައި މި ރިޕޯޓުތައް، މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން
ހުށަހަޅަންޖެހޭނެއެވެ.
(ށ) އެއަށްފަހު ކޮންމެ ފަސްއަހަރުން އެއްފަހަރު ހުށަހަޅަންޖެހޭނެއެވެ.
2. މި މާއްދާގެ ދަށުން ހުށަހަޅާ ރިޕޯޓުތަކުގައި، މި މުއާހަދާގެ ދަށުން ކުރުމަށް އެއްބަސްވެފައިވާ ކަންކަން ހާސިލުކުރުމުގައި
ދިމާވެފައިވާ ދަތިތަކާ، އެކަމަށް އަސަރުކުރާ ކަންކަން ބަޔާންކުރަންޖެހޭނެއެވެ. ހަމަ އެހެންމެ، މި ރިޕޯޓުތަކުގައި، އެ ގައުމެއްގައި
މި މުއާހަދާ ތަންފީޒުކުރެވެމުންދާ މިންވަރު ފުރިހަމައަށް އެނގޭނޭފަދަ ތަފްސީލު މައުލޫމާތު އެކުލަވާލަންޖެހޭނެއެވެ.
3. ފުރަތަމަ ފަހަރަށް ހުށަހަޅާ ތަފްސީލު ރިޕޯޓު ހުށަހެޅުމަށްފަހު، މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން، މި މާއްދާގެ
ޕެރެގްރާފް 1 (ށ) ގެ ދަށުން އެއަށް ފަހު ހުށަހަޅާ ރިޕޯޓުތަކުގައި، ފުރަތަމަ ރިޕޯޓުގައި ބަޔާންކޮށްފައި އަސާސީ މައުލޫމަތު
ތަކުރާރުކޮށް ހިމަނާކަށް ނުޖެހޭނެއެވެ.
4. މި މުއާހަދާ ތަންފީޒުކުރަމުންދާ ގޮތާ ބެހޭ ގޮތުން އިތުރު މައުލޫމާތު ފޯރުކޮށްދިނުމަށް، ކޮމިޓީއިން ދައުލަތްތަކުގައި
އެދެވިދާނެއެވެ.
5. ކޮމިޓީއިން، އިގްތިސޯދީ އިޖްތިމާއީ އަދި ސަގާފީ ހައްތުގަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީމެދުވެރިކޮށް، އާއްމު މަޖިލީހަށް، ކޮންމެ ދެ އަހަރަކުން
އެއް ފަހަރު، ކޮމިޓީގެ ހަރަކާތްތައް ބަޔާންކޮށް ރިޕޯޓްތައް ހުށަހަޅަންޖެހޭނެއެވެ.
6. މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން، އެ ގައުމެއްގައި އާއްމުކޮށް ލިބޭނޭހެން އެދައުލަތެއްގެ ރިޕޯޓްތައް
އާއްމުކުރަންޖެހޭނެއެވެ.
މާއްދާ 45

މި މުއާހަދާގައިވާކަންކަން އެކަށީގެންވާ ގޮތަށް ތަންފީޒުކުރުމުގެ ގޮތުންނާއި، މި މުއާހަދާގެ ރޮނގުން ބައިންލްއަގުވާމީ އެއްބާރުލުން
ކުރިއެރުވުމުގެ މަގުސަދުގައި:
(ހ) ހާއްސަ އޭޖެންސީތަކާއި، ޔުނައިޓެޑް ނޭޝަންސް ޗްލިރަންސް ފަންޑް އާއި އެކުވެރި ދައުލަތްތަކުގެ އެހެނިހެން
ގުނަވަންތަކަށް، އެ ބައެއްގެ މެންޑޭޓް ގައިވާ ހުދޫދުގެ ތެރެއިން، މި މުއާހަދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަން ތަނފީޒުކުރުމުގައި
ބައިވެރިވުމުގެ ހައްގު ލިބިގެންވޭ. މި މުއާހަދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަން ތަންފީޒުކުރުމުގައި، ހާއްސަ އޭޖެންސީތަކަށައި،
ޔުނައިޓެޑް ނޭޝަންސް ޗްލިރަންސް ފަންޑްއަށައި އެހެނިހެން ގާބިލު ގުނަވަންތަކަށް، އެ ބައެއްގެ މެންޑޭޓް ގައިވާ ހުދޫދުގެ
ތެރެއިން މާހިރުންގެ ލަފާ ދިނުމަށް ދައުވަތު ދެވިދާނެ. އެބައެއްގެ ހަރަކާތްތަކުގެ ހުދޫދުގެތެރެއަށް ފެތޭ ދާއިރާތަކާ ބެހޭގޮތުން
ރިޕޯޓު އެކުލަވާލައި ހުށެހެޅުމަށް، ކޮމިޓީއިން،ހާއްސަ އޭޖެންސީތަކައި، ޔުނައިޓެޑް ނޭޝަންސް ޗްލިރަންސް ފަންޑްއާއި އެހެނިހެން
ގާބިލު ގުނަވަންތަކަށް ދައުވަތު ދެވިދާނެ؛
(ށ)-ދައުލަތްތަކުން ފޮނުވާ ރިޕޯޓުތަކުގެ ތެރޭގައި ޓެކްނިކަލް ލަފައާއި، އެހީތެރިކަމަށް އެދިފައިވާ ރިޕޯޓުތައް، ލަފައާއި
އެހީތެރިކަމަށް އެދުނު ހާލަތްތަކާ ބެހޭގޮތުން ކޮމިޓީއަށް ފެންނަ ގޮތްތަކައި ލަފައާއެކު، ކޮމި ޓީ އަ ށް އެ ކަ ށީ ގެ ންވާ ކަ މަ ށް ފެ ން ނަ
ދަނޑިވަ ޅު ތަ ކު ގައި، ހާ އް ސަ އޭ ޖެ ން ސީތަ ކައި، ޔު ނައި ޓެޑް ނޭ ޝަ ން ސް ޗި ލް ރަ ން ސް ފަ ންޑް އާއި އެ ހެ ނި ހެ ން ގާ ބި ލު
ގުނަވަންތަކަށް ހުށެހެޅިދާނެ؛
(ނ) ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން ކުޑަކުދިންގެ ހައްގުތަކާ ބެހޭގޮތުން ދިރާސާތައް ކުރުމަށް ސެކްރެޓެރީ ޖަނަރަލް އަށް އެދުމަށް، ކޮމި ޓީއި ން
އާއްމު މަޖީލިހަށް ހުށެހެޅިދާނެ؛
(ރ) މި މުއާހަދާގެ މާއްދާ 44 އާއި މާއްދާ 45 ގައިވާ ގޮތުގެ މަ ތީން ލިބޭ މައުލޫމާތަކަށް ބިނާކޮށް ކޮމިޓީއަށް ލަފައާއި އާއްމު
ހުށެހެޅުންތައް ހުށެހެޅިދާނެއެވެ. އެފަދަ ލަފައާއި އާއްމު ހުށެހެޅުންތައް، ދައުލަތްތަކުން ހުށަހަޅަފައިވާ ކޮމެންޓްތަކާ އެކު، އެކަމާ
ގުޅުންހުރި ދައުލަތަކާ ހިއްސާކޮށް، އާއްމު މަޖިލީހަށް ހުށެހެޅިދާނެއެ ވެ.
ތިންވަނަބައި

މާއްދާ 46
މި މުއާހަދާގައި ސޮއިކުރުމަށް ހުރިހާ ދައުލަތްތަކަކަށް ވަނީ ހުޅުވާލެވިފައެވެ.
މާއްދާ 47
މި މުއާހަދާއަށް އަމަލުކުރެވެން ފަށާނީ ތަސްދީގުކުރުމުންނެވެ. ތަސްދީގުކުރުމުގެ ލިޔެކިޔުން ހުށަހަޅަންޖެހޭނީ އެކުވެރި
ދައުލަތްތަކުގެ ސެކްރެޓެރީ ޖަނަރަލްއަށެވެ.
މާއްދާ 48
މި މުއާހަދާ ރަސްމީކޮށް ބަލައިގަތުމަށް ހުރިހާ ދައުލަތްތަކަކަށް ހުޅުވާލެވިފައި އޮންނާނެއެވެ. ބަލައިގަތުމުގެ ލިޔެކިޔުން
ހުށަހަޅަންޖެހޭނީ އެކުވެރި ދައުލަތްތަކުގެ ސެކްރެޓެރީ ޖަނަރަލްއަށެވެ.
މާއްދާ 49
1. މި މުއާހަދާ ރަސްމީކޮށް ބަލައިގަތް ކަމާއި ތަސްދީގުކުރިކަމުގެ ލިޔެކިޔުންތައް ދައުލަތްތަކުން އެކުވެރި ދައުލަތްތަކުގެ
ސެކްރެޓެރީ ޖަނަރަލް އަށް ހުށަހަޅަމުންގޮސް، ވިހިވަނަ ދައުލަތުން، އެ ދައުލަތަކުން މި މުއާހަދާ ރަސްމީކޮށް ބަލައިގަތްކަމާއި
ތަސްދީގުކުރިކަމުގެ ލިޔެކިޔުންތައް ހުށަހަޅާ ތާރީހުންފެށިގެން ތިރީސް ވަނައަށްވާ ދުވަހު މި މުއާހަދާއަށް އަމަލުކުރަން ފަށާނެއެވެ.
2. ވިހިވަނަ ދައުލަތުން މި މުއާހަދާ ރަސްމީކޮށް ބަލައިގަތްކަމާއި ތަސްދީގުކުރިކަމުގެ ލިޔެކިޔުން ހުށަހެޅުމަށް ފަހު މި މުއާހަދާ
ރަސްމީކޮށް ބަލައިގަންނަން ހުށަހަޅާ ކޮންމެ ދައުލަތަކުން މި މުއާހަދާއަށް އަމަލުކުރަން ފަށާނީ އެ ދައުލަތަކުން މި މުއާހަދާ
ރަސްމީކޮށް ބަލައިގަތްކަމާއި ތަސްދީގުކުރިކަމުގެ ލިޔުންތައް ހުށަހަޅާތާ ތިރީސް ވަނައަށް ވާ ދުވަހުއެވެ.
މާއްދާ 50

1. މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުގެ ތެރެއިން ކޮންމެ ދައުލަތަކަށްވެސް، އެކުވެރި ދައުލަތްތަކުގެ ސެކްރެޓެރީ
ޖަނަރަލްއަށް އިސްލާހެއް ހުށެހެޅިދާނެއެވެ. މިފަދަ އިސްލާހެއް ލިބުމާ އެކު، މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކަށް،
ސެކްރެޓެރީ ޖަނަރަލް، އެ އިސްލާހެއް ފޮނުވައި، އެ އިސްލާހާ މެދު ވިސްނައި ވޯޓު ދިނުމަށްޓަކައި ބައްދަލުވުމެއް ބާއްވަން ފެނޭތޯ
އަހަންޖެހޭނެއެވެ. އެފަދަ މުއާމަލާތެއް ކުރާތާ ހަތަރުމަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުގެ ތެރެއިން
ތިންބައިކުޅަ އެއްބައި ދައުލަތުން ބެއްދަލުވުމެއް ބޭއްވުމަށް އެއްބަސްވެއްޖެނަމަ، އެކުވެރި ދައުލަތްތަކުގެ ނަމުގައި ސެކްރެޓެރީ
ޖަނަރަލް އެ ބައްދަލުވުން ބާއްވަންވާނެއެވެ. މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން، ބައްދަލުވުމަކަށް ހާޒިރުވެ ނަގާ ވޯޓެއްގެ
އަގުލަބިއްޔަތުން އިސްލާހެއް ފާސްކޮށްފިނަމަ، އެ އިސްލާހު ބަލައިގަތުމަށް، އާއްމު މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅަންޖެހޭނެއެވެ.
2. މި މާއްދާގެ ޕެރެގްރާފް 1 ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތީން ފާސްކުރާ އިސްލާހަކަށް އަމަލުކުރަން ފެށޭނީ އެކުވެރި
ދައުލަތްތަކުގެ އާއްމު މަޖިލީހުން ފާސްކޮށް، ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުގެ ތިންބައިކުޅަ ދެބައި ދައުލަތްތަކުން ބަލައިގަތުމުންނެވެ.
3. އިސްލާހަކަށް އަމަލުކުރެވެން ފެށުމުން، އެ އިސްލާހެއް ބަލައިގަނެފައިވާ ދައުލަތްތަކުން އެ އިސްލާހަކަށް
އަމަލުކުރަނެޖެހޭނެއެވެ. މި މުއާހަދާގައި ބަޔާންކޮށްފައި ކަންކަމަށާއި، އެ ދައުލަތްތަކުން ކުރިން ބަލައިގަނެފައިވާ އިސްލާހުތަކަށް،
އެހެނިހެން ދައުލަތްތަކުން އަމަލުކުރަންޖެހޭނެއެވެ.
މާއްދާ 51
1. މި މުއާހަދާ ގައި ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުން މި މުއާހަދާ ބަލައިގަނެ ތަސްދީގުކުރާ އިރު ހުށަހަޅަފައިވާ ރިޒަވޭޝަންތައް،
އެކުވެރި ދައުލަތްތަކުގެ ސެކްރެޓެރީ ޖަނަރަލް، ހުރިހާ ދައުލަތްތަކަކަށް ފޮނުވަންޖެހޭނެއެވެ.
2. މި މުއާހަދާގެ މަގުސަދާއި ބޭނުންތަކާ ފުށުއަރާފަދަ ރިޒަވޭޝަނެއް ހުއްދައެއް ނުކުރެވޭނެއެވެ.
3. މި މުއާހަދާއަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ރިޒަވޭޝަންއެއް، އެކުވެރި ދައުލަތްތަކުގެ ސެކްރެޓެރީ ޖަނަރަލްއަށް ލިޔުމަށްފަހު، ކޮންމެ
ވަގުތެއްގައިވެސް އަނބުރާ ގެންދެވިދާނެއެވެ. ރިޒަވޭޝަންއެއް އަނބުރާ ގެންގޮސްފިނަމަ، އެކުވެރި ދައުލަތްތަކުގެ ސެކްރެޓެރީ
ޖަނަރަލް، ހުރިހާ ދައުލަތްތަކަކަށް އަންގަންޖެހޭނެއެވެ. ރިޒަވޭޝަންއެއް އަނބުރާ ގެންދިއުމަށް، ސެކްރެޓެރީ ޖަނަރަލްއަށް ހުށަހަޅާ
ވަގުތުން ފެށިގެން އެ ހުށެހެޅުމަކަށް އަމަލުކުރެވެން ފަށާނެއެވެ.

މާއްދާ 52
މި މުއާހަދާގައި ބައިވެރި ވާ ދައުލަތްތަކުން، އެ ދައުލަތަކަށް ފެނިއްޖެ ހިނދެއްގައި، އެކުވެރި ދައުލަތްތަކުގެ ސެކްރެޓެރީ ޖަނަރަލް
އަށް ލިޔުމުން އެންގުމާ އެކު، މި މުއާހަދާއިން ވަކިވެވިދާނެއެވެ. މި މުއާހަދާއިން ވަކިވުމަށް ހުށަހަޅާ ހުށެހެޅުމަށް އަމަލުކުރެވެން
ފަށާނީ އެކަން ސެކްރެޓެރީ ޖަނަރަލް އަށް އަންގާތާ އެއް އަހަރު ފަހުންނެވެ.
މާއްދާ 53
މި މުއާހަދާގެ ބެލެނިވެރިޔަކީ އެކުވެރި ދައުލަތްތަކުގެ ސެކްރެޓެރީ ޖަނަރަލްއެވެ.
މާއްދާ 54
އަރަބި ބަހުން، ޗައިނާ ބަހުން، އިނގެރޭސި ބަހުން، ފަރަންސޭސި ބަހުން، ރަޝިޔާ ބަހުން އަދި ސްޕެނިޝް ބަހުން ލިޔެވިފައިވާ
މި މުއާހަދާގެ އަސްލުތައް އެއް ހަމައެއްގައި ސައްހަވެގެންވާ ހިނދު، މި އަސްލުތައް އެކުވެރި ދައުލަތްތަކުގެ އާކައިވްތަކުގެ
ސެކްރެޓެރީ ޖަނަރަލްގެ ހަވާލުގައި ރައްކާކުރެވިފައި ހުންނަންޖެހޭނެއެވެ. މި މުއާހަދާގައި ސޮއިކުރުމުގެ ބާރު، އެ ބައެއްގެ
ސަރުކާރުތަކުން ދީފައިވާ ސަފީރުންގެ ހާޒިރުގައި، މި މުއާހަދާގައި ސޮއިކުރަމެވެ.